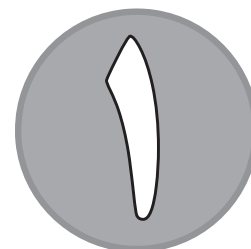

صبح جمعه

۱۴۰۵/۶/۲۷

دفترچه شماره (۱)

آزمون ۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۸۰ سؤال در ۹۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۳۵ صبح

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اختیاری	ریاضی و آمار (۱)	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳	اختیاری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۲۱	۳۰	۱۵
۴	اجباری	علوم و فنون ادبی (۲)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰
۵	اختیاری	علوم و فنون ادبی (۱)	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰
۶	اختیاری	علوم و فنون ادبی (۳)	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰
۷	اجباری	جامعه‌شناسی (۲)	۵	۶۱	۶۵	۵
۸	اختیاری	جامعه‌شناسی (۱)	۵	۶۶	۷۰	۵
۹	اجباری	روان‌شناسی	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰

کانال انسانی‌ها
در پیام‌رسان «بله»
برای عضویت، کد
روبه‌رو را اسکن کنید.

فیلم تحلیل آموزشی
سؤالات آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون،
کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود
اسکن کنید.

آمار
صفحه‌های ۵۵ تا ۷۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۲)

- ۱- برای این که خط فقر افرادی با درآمدهای $10,25,30,18,16,20$ میلیون تومان به روش میانگین، حداقل برابر ۱۱ میلیون تومان شود، فردی با چه حداقل درآمدی (بر حسب میلیون تومان) باید به این افراد اضافه شود؟
- (۱) ۳۰ (۲) ۳۳ (۳) $34/5$ (۴) ۳۵
- ۲- شاخص اجاره بهای مسکن در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲، ۲۵ درصد افزایش یافته است و در سال ۱۴۰۴ این شاخص نسبت به سال ۱۴۰۳، ۲۰ درصد افزایش داشته است. اگر شاخص سال ۱۴۰۴ برابر ۱۵۰ باشد، درصد تورم در سال ۱۴۰۴ نسبت به ۱۴۰۲ کدام است؟ (سال ۱۴۰۲ پایه است).
- (۱) ۴۵ (۲) ۵۰ (۳) ۳۰ (۴) ۳۵
- ۳- سبد هزینه خانواده‌ای در سال پایه از دو کالای A و B تشکیل شده است، قیمت این دو کالا در سال پایه به ترتیب ۱۵۰۰ و ۳۰۰۰ تومان بوده است و در سال ۹۷ به ترتیب به ۳۰۰۰ و ۱۲۰۰۰ تومان رسیده است اگر مقدار مصرف کالاهای A و B در سال پایه به ترتیب ۴۰ و ۸۰ کیلوگرم باشد، شاخص بهای دو کالا در سال ۹۷ کدام است؟
- (۱) ۳۲۰ (۲) ۳۶۰ (۳) ۳۹۰ (۴) ۴۱۰
- ۴- شهرداری یک شهر با راه‌اندازی یک مرکز فناوری برای ۲۰۰ نفر شغل ایجاد کرده است. نرخ بیکاری شهر پیش از آن ۲۰٪ و تعداد شاغلان ۱۲۰۰ نفر بوده است. اگر تمام این ۲۰۰ نفر پیش از آن بیکار بوده باشند و شغل دیگری در شهر ایجاد نشده باشد، نرخ جدید بیکاری شهر کدام است؟
- (۱) $5/7$ (۲) $6/7$ (۳) $7/67$ (۴) $8/7$
- ۵- شاخص پوسیدگی دندان (DMFT) در سال ۱۴۰۱ در ایران برابر ۳ و در سال ۱۴۰۳ برابر ۱ می‌باشد. تغییرات شاخص از سال ۱۴۰۱ به سال ۱۴۰۳ تقریباً چگونه است؟
- (۱) ۳۳ درصد افزایش یافته است. (۲) ۳۳ درصد کاهش یافته است.
(۳) ۶۶ درصد افزایش یافته است. (۴) ۶۶ درصد کاهش یافته است.
- ۶- در یک شهر ۲۰۰۰ نفر شاغل و ۲۰۰ نفر بیکار هستند. به علت یک بحران شهری تعدادی از افراد شغل خود را از دست داده و بیکار شده‌اند و نرخ بیکاری این شهر به ۱۵ درصد رسیده است. تعداد افرادی که شغل خود را در این بحران از دست داده‌اند چند نفر است؟
- (۱) ۹۰ (۲) ۱۱۰ (۳) ۱۲۰ (۴) ۱۳۰
- ۷- قیمت یک خودرو در سال پایه برابر ۴۰ میلیون تومان بوده است. اگر در سال ۱۴۰۰ شاخص قیمت خودرو ۳۱۰ باشد، قیمت این خودرو در سال ۱۴۰۰ چند میلیون تومان است؟
- (۱) ۱۱۳ (۲) ۱۳۳ (۳) ۱۲۴ (۴) ۱۴۵
- ۸- فردی با قد ۱۸۰ سانتی‌متر برای آنکه BMI (توده بدنی) برابر ۲۲ داشته باشد، باید چند کیلوگرم باشد؟
- (۱) $71/28$ (۲) $72/18$ (۳) $73/2$ (۴) $70/2$
- ۹- در جامعه‌ای درآمد افراد به ترتیب صعودی از چپ به راست $4/5$ ، $5/8$ ، x ، $3/1$ ، $2/7$ میلیون تومان است. اگر خط فقر با استفاده از روش میانه و روش میانگین با هم برابر باشد، مقدار x کدام است؟
- (۱) $3/3$ (۲) $3/6$ (۳) $4/4$ (۴) $3/9$
- ۱۰- اگر در شاخص بهای کالا و خدمات، واحد اندازه‌گیری ۲ برابر شود، آنگاه تغییرات مقدار این شاخص، کدام است؟
- (۱) تغییر نمی‌کند. (۲) نصف می‌شود. (۳) دو برابر می‌شود. (۴) قابل پیش‌بینی نیست.

ریاضی و آمار (۱)

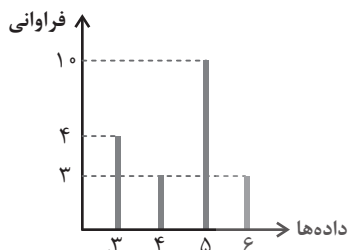
پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

نمایش داده‌ها

(نمودارهای یک متغیره، نمودارهای چندمتغیره)
صفحه‌های ۹۹ تا ۱۱۷

۱۱- در نمودار میله‌ای زیر اختلاف میانگین و میانه کدام است؟

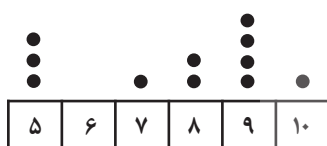
(۱) ۰/۱

(۲) ۰/۲

(۳) ۰/۳

(۴) ۰/۴

۱۲- در نمودار نقطه‌ای زیر، حاصل $\frac{9Q_3}{5Q_1}$ چقدر است؟

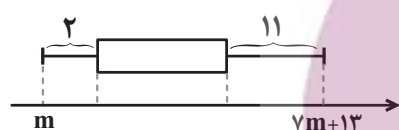
(۲) $\frac{81}{25}$

(۱) ۱

(۴) $\frac{9}{5}$

(۳) $\frac{72}{25}$

۱۳- در نمودار جعبه‌ای زیر، اگر دامنه تغییرات، ۳ برابر طول جعبه باشد؛ مقدار m چقدر است؟

(۲) $\frac{15}{13}$

(۱) $\frac{13}{15}$

(۴) $\frac{13}{12}$

(۳) $\frac{12}{13}$

۱۴- تعداد تماشاچیان دو تیم A و B در طول یکسال را به‌عنوان متغیر سوم یک نمودار حبابی در نظر می‌گیریم، اگر شعاع مربوط به تیم A، ۳ برابر

شعاع مربوط به تیم B باشد و تعداد تماشاچیان تیم B، برابر ۳۲۰۰ نفر باشد، تعداد تماشاچیان تیم A کدام است؟

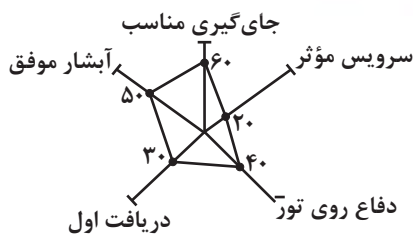
(۲) ۲۸۸۰۰

(۱) ۱۲۰۰

(۴) ۹۶۰۰

(۳) ۳۱۲۰۰

۱۵- نمودار راداری زیر عملکرد یک بازیکن والیبال را در لیگ نشان می‌دهد. اگر حداکثر امتیازهای «آبشار موفق» و «دفاع روی تور» در لیگ به‌ترتیب ۱۵۰ و ۹۰ باشد، امتیاز واقعی این دو شاخص به‌ترتیب کدام است؟

(۱) ۴۰-۵۰

(۲) ۳۶-۷۵

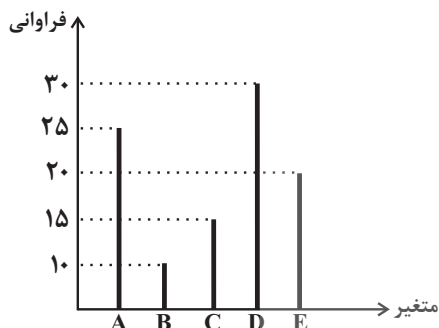
(۳) ۴۲-۸۵

(۴) ۶۰-۹۰

۱۶- کدام گزینه درست است؟

- (۱) رسم مکعب مستطیل به جای مستطیل بهتر است، چون اطلاعات را دقیق تر به بیننده منتقل می کند.
(۲) زمانی که درصد را گزارش می کنیم به شرطی که بیشتر از ۶ مقدار نداشته باشیم بهتر است از نمودار جعبه ای استفاده کنیم.
(۳) برای متغیرهای اسمی، نمودار بافت نگاشت مناسب تر از نمودار میله ای است.
(۴) نمایش داده ها روشی برای کمک به استخراج اطلاعات از داده ها با حس بینایی است.

۱۷- نمودار میله ای زیر، فراوانی متغیر کیفی اسمی را نشان می دهد. در نمودار دایره ای آن، زاویه مرکزی مربوط به متغیر C، چند درجه است؟

(۱) ۳۶

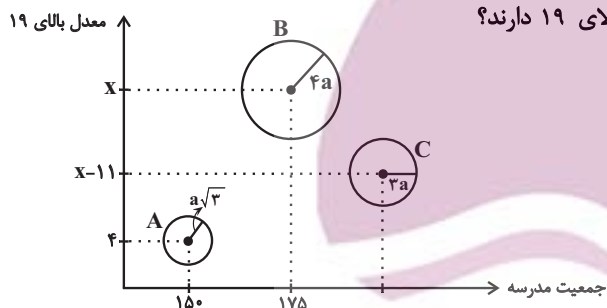
(۲) ۹۰

(۳) ۵۴

(۴) ۱۰۸

۱۸- در نمودار حبابی زیر که تعداد دانش آموزان با معدل بالای ۱۹ و جمعیت هر مدرسه را برای ۳ مدرسه A و B و C نشان می دهد، متغیر سوم درصد دانش آموزانی است که دوز دوم واکسن کرونا را زده اند. اگر ۱۸ نفر از دانش آموزان مدرسه A دوز دوم واکسن را زده باشند و تعداد دانش آموزان مدرسه B که دوز دوم واکسن را زده اند، ۲۲ نفر از تعداد کسانی که در مدرسه C واکسن دوز دوم را زده اند بیشتر باشد و $\frac{1}{5}$ دانش آموزان مدرسه

B معدل بالای ۱۹ داشته باشند، چند درصد دانش آموزان مدرسه C معدل بالای ۱۹ دارند؟

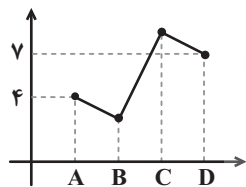
(۱) ۹/۶

(۲) ۱۲

(۳) ۸/۴

(۴) ۵/۶

۱۹- نمودار زیر، تعداد فروش یک نوع کالا توسط چهار فروشنده با اسامی A، B، C و D را نشان می دهد. اگر میانگین فروش این چهار نفر برابر ۵ باشد، کدام عدد زیر می تواند تعداد فروش C باشد؟

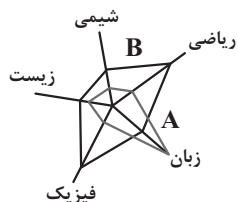
(۱) ۶

(۲) ۷

(۳) ۸

(۴) ۹

۲۰- نمرات دو دانش آموز در نمودار راداری زیر نشان داده شده است. بر اساس این نمودار، دانش آموز A و B، به ترتیب، بهتر است در کنکور سراسری

چه رشته ای شرکت کنند؟

(۱) علوم تجربی - ریاضی فیزیک

(۲) زبان - علوم تجربی

(۳) ریاضی فیزیک - زبان

(۴) زبان - ریاضی فیزیک

ریاضی و آمار (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

آمار و احتمال

درس ۲: احتمال
درس ۳: چرخه آمار در حل مسائل تا پایان
«گام‌های چرخه آمار در حل مسائل»
صفحه‌های ۲۳ تا ۳۷

۲۱- **نهایی** هر یک از اعداد دو رقمی که با ارقام $\{0, 1, 2, 3, 4, 6\}$ می‌توان نوشت را روی کارت‌هایی می‌نویسیم و

در کیسه‌ای می‌ریزیم، اگر به‌طور تصادفی کارتی را بیرون آوریم، احتمال اینکه مضرب ۶ باشد، چقدر است؟

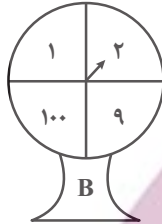
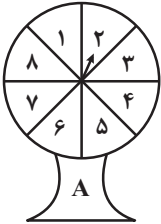
$$\frac{7}{25} \quad (4)$$

$$\frac{6}{25} \quad (3)$$

$$\frac{7}{30} \quad (2)$$

$$\frac{6}{30} \quad (1)$$

۲۲- دو عقربه A و B را با هم می‌چرخانیم. با چه احتمالی حداقل یکی از دو عقربه، روی اعداد مربع کامل قرار می‌گیرد؟

$$\frac{7}{16} \quad (2)$$

$$\frac{3}{16} \quad (1)$$

$$\frac{13}{16} \quad (4)$$

$$\frac{11}{16} \quad (3)$$

۲۳- ۸ دوست که دونفر آن‌ها برادر هستند، می‌خواهند در یک ردیف عکس یادگاری بگیرند. احتمال آن‌که حالتی که؛ دو برادر در ابتدا و انتهای ردیف

قرار بگیرند، اتفاق نیفتد، چقدر است؟

$$\frac{55}{56} \quad (4)$$

$$\frac{1}{56} \quad (3)$$

$$\frac{27}{28} \quad (2)$$

$$\frac{1}{28} \quad (1)$$

۲۴- اگر $S = \{0, 1, 11, 12, \dots, 89\}$ فضای نمونه و $A = \{x \in S \mid x = 10k, k \in \mathbb{Z}\}$ پیشامدی از S باشد، آن‌گاه مقدار $P(A')$ کدام است؟

$$0/9 \quad (2)$$

$$0/1 \quad (1)$$

$$0/2 \quad (4)$$

$$0/8 \quad (3)$$

۲۵- **نهایی** در کیسه‌ای، ۳ مهره آبی، ۲ مهره قرمز و ۴ مهره سبز وجود دارد. به تصادف ۴ مهره از کیسه خارج می‌کنیم، احتمال اینکه از همه رنگ‌ها بین

این ۴ مهره وجود داشته باشد، چقدر است؟

$$\frac{3}{7} \quad (4)$$

$$\frac{125}{126} \quad (3)$$

$$\frac{71}{126} \quad (2)$$

$$\frac{4}{7} \quad (1)$$

۲۶- احتمال نابردن باران از ۲ برابر احتمال باریدن باران $\frac{1}{10}$ بیشتر است، احتمال باریدن باران چند برابر احتمال نابردن آن است؟

(۴) $\frac{2}{7}$

(۳) $\frac{3}{7}$

(۲) $\frac{2}{3}$

(۱) $\frac{1}{9}$

۲۷- چند مورد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

(الف) برای توصیف داده‌های کمی گزارش درصد باید همراه با گزارش تعداد باشد.

(ب) در گام سوم چرخه آمار سعی می‌کنیم اطلاعات کیفی را با یک سری قراردادهای و نمادها به اطلاعات کمی تبدیل کنیم.

(پ) اندازه‌گیری قد افراد نمونه با دو واحد متفاوت متر و فوت، گام دوم چرخه آمار را زیر سؤال می‌برد.

(ت) اندازه‌گیری، اولین قدم برای یافتن داده‌هاست.

(۴) ۳

(۳) ۲

(۲) ۱

(۱) صفر

۲۸- **تهایی** موارد زیر به ترتیب مربوط به کدامیک از گام‌های چرخه آمار در حل مسائل است؟

(الف) تبدیل اطلاعات توصیفی به اطلاعات کمی تا حد ممکن

(ب) استفاده از میانه و دامنه میان‌چارکی در زمانی که داده دورافتاده داریم.

(پ) محدود کردن جامعه آماری

(ت) گزارش درصد همراه با گزارش تعداد، برای داده‌های کیفی

(۱) طرح و برنامه‌ریزی - تحلیل داده‌ها - بیان مسئله - تحلیل داده‌ها

(۲) تحلیل داده‌ها - بحث و نتیجه‌گیری - بیان مسئله - بحث و نتیجه‌گیری

(۳) طرح و برنامه‌ریزی - بحث و نتیجه‌گیری - طرح و برنامه‌ریزی - بحث و نتیجه‌گیری

(۴) تحلیل داده‌ها - تحلیل داده‌ها - طرح و برنامه‌ریزی - تحلیل داده‌ها

۲۹- با توجه به داده‌های گروه A و B در جدول زیر، کدام معیار پراکندگی برای گروه A و کدام معیار گرایش به مرکز برای گروه B مناسب‌تر است؟

گروه A	۹۰	۹۳	۹۰	۸۹	۳۱	۹۲
گروه B	۳۴	۳۷	۳۶	۳۲	۳۴	۳۵

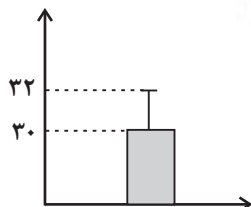
(۱) انحراف معیار - میانگین

(۲) دامنه میان‌چارکی - میانگین

(۳) انحراف معیار - میانه

(۴) دامنه میان‌چارکی - میانه

۳۰- نمودار مقابل مربوط به ۲۰ داده آماری است. مجموع مربعات اختلاف داده‌ها از میانگین کدام است؟

(۱) ۶۰

(۲) ۷۰

(۳) ۸۰

(۴) ۹۰

علوم و فنون ادبی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
+ کارگاه تحلیل فصل چهارم
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۸

۳۱- هر یک از آثار زیر به ترتیب نمونه کدام نوع نثر است؟

«محبوب‌القلوب»، «احسن‌التواریخ»، «جامع عباسی»، «حبیب‌السیر»، «عباس‌نامه»

(۱) بینابین، مصنوع، ساده، مصنوع، بینابین	(۲) مصنوع، بینابین، ساده، بینابین، مصنوع
(۳) مصنوع، بینابین، مصنوع، بینابین، ساده	(۴) بینابین، ساده، مصنوع، مصنوع، مصنوع

۳۲- در کدام بیت، ویژگی ادبی «سبک هندی» به چشم می‌خورد؟

(۱) از چه رو هندوی مه‌پوش شما در تاب شد	گر به مستی دوشم آمد دوش بر دوش شما
(۲) گر نه از فتنه ایام خبر دارد صبح	از چه بر دوش ز خورشید سپر دارد صبح
(۳) من از تو پیش که نالم که در شریعت عشق	معاف دوست بدارند قتل عمدا را
(۴) به بانگ چنگ و به بانگ رباب کرد همی	هزارستان با بلبل خجسته خطاب

۳۳- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«دیوانگان حلقه عشق تو هوشمند»	دردی‌کشان ساغر شوق تو هوشیار»
(۱) تشبیه بلیغ، موازنه، واژه‌آرایی	(۲) ترصیع، واج‌آرایی، کنایه
(۳) استعاره، تناسب، تکرار	(۴) موازنه، تشخیص، کنایه

۳۴- آرایه‌های مقابل همه ابیات تماماً درست است، به جز...

(۱) اگر قصد لب‌ت کردم بدار از لطف معذورم	ز بس شیرین‌زبان بودی گمان بردم که حلوایی (تشبیه، مجاز)
(۲) به روی ماه خنجر کش به ملک شاه لشکر کش	کزین حسنت که می‌بینم به هر کاری توانایی (تشخیص، سجع)
(۳) بحمدالله که از خوبان نگاری زردمو دارم	که بر نخل قدش شیرین نماید زلف خرمایی (مجاز به علاقه شباهت، کنایه)
(۴) مگر همسایه نوری که در وهمم نمی‌گنجی	مگر همشیره حوری که در چشمم نمی‌آیی (جناس، مجاز)

۳۵- کدام بیت در وزن «مفتعلن مفتعلن مفتعلن» سروده شده است؟

(۱) ای صنم ماه‌روی در ده روشن رحیق	چون لب معشوق لعل چون دل عاشق رقیق
(۲) از پس پنجاه سال عشق به ما چون فتاد	از بر ما رفته بود روی به ما چون نهاد
(۳) قافله شب گذشت صبح برآمد تمام	باده شد اکنون حلال خواب شد اکنون حرام
(۴) غم مخوری که عاقبت جای تو صدر جنت است	روی دل تو تا ابد سوی رضای حضرت است

۳۶- همه ابیات در وزن همسان دولختی سروده شده‌اند، به جز:

- (۱) زان پرده می‌گشاید دل‌بند نازنینم
- (۲) هر گوشه کمین کرده ابروی کماندارش
- (۳) تا به جفایت خوشم ترک جفا کرده‌ای
- (۴) قامت به ناز افراخته خلقی ز پا انداخته
- تا در نظر نیاید زیبا نگار چینم
- در صید نظربازان بگشاده کمینش بین
- این روش تازه را تازه بنا کرده‌ای
- دل‌ها مسخر ساخته کشورستانی را ببین

۳۷- کدام بیت فاقد وزن دوری (همسان دولختی) است؟

- (۱) تا تو به گلشن آمدی با همه درکشاکشم
- (۲) در وادی محبت دانی چه کار کردم
- (۳) تا خیل غمت خیمه زد اندر دل تنگم
- (۴) ای کعبه مقصودم وی قبله آمالم
- وه که تو در کنار گل من به میان آتشم
- اول به سر دویدم آخر ز پا فتادم
- از تنگدلی با در و دیوار به جنگم
- مپسند بدین روزم مگذار بدین حال

۳۸- با توجه به «علوم و فنون ادبی» کدام گزاره درباره رباعی زیر نادرست است؟

- (۱) واژه‌آرایی در بیت نخست، برخلاف بیت دوم مشهود است.
- (۲) «رخ آغشته به خون» کنایه از جان سپردن است.
- (۳) کاربرد واژه «قاتل» یادآور نقد متنی از کلیله و دمنه در کتاب درسی است.
- (۴) کاربرد «را» در مصراع نخست مفعولی نیست.
- آن را که حدیث عشق در دل گردد
- در خاک تپان‌تپان رخ آغشته به خون
- باید که ز تیغ عشق بسمل گردد
- برخیزد و گرد سر قاتل گردد»

۳۹- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت
- (۲) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی
- (۳) از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر
- (۴) در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد
- فتنه‌انگیز جهان نرگس جادوی تو بود
- هنوز می‌پرد از شوق، چشم کوکب‌ها
- یادگاری که در این گنبد دوار بماند
- عشق پیدا شد و آتش به همه عالم زد

۴۰- مفهوم کدام بیت با بیت زیر همخوانی دارد؟

- (۱) سریر کلکت ده روزه پیش اهل نظر
- (۲) با من مگو حکایت جمشید و افسرش
- (۳) بر تخت جم که تاجش معراج آسمان است
- (۴) پیش سریر سران آبدۀ دست باش
- «هان ای دل عبرت‌بین از دیده عبر کن هان»
- ایوان مدائن را آیینۀ عبرت دان»
- به پاس یک‌شبه پاسبان نمی‌ارزد
- خاک در سرای مغان کم ز تاج نیست
- همت نگر که موری با آن حقارت آمد
- تات مسلم بود پشت به خم ساختن

علوم و فنون ادبی (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فصل چهارم

(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)

+ کارگاه تحلیل فصل چهارم

صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۷

۴۱- کدام گزینه به‌ترتیب بیانگر ویژگی‌های «زبانی و فکری» شعر سده‌های «پنجم و ششم» است؟

- (۱) به‌کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر - فراوانی وعظ و اندرز در شعر
 - (۲) کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متون - رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی
 - (۳) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان - رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی
 - (۴) فاصله‌گرفتن غزل از عشق زمینی - ورود لغات زبان ترکی و مغولی به زبان فارسی
- ۴۲- با توجه به ویژگی‌های نثر موزون و فنی، چند عبارت دارای نثر فنی است؟
- (الف) مریم بترسید که تنها بود. مرد اجنبی دید و جای خالی و راه گریز نه.
- (ب) از برادران و خواهران مستثنی شدم و به مزید تربیت و ترشح مخصوص گشت.
- (پ) خردمند چگونه آرزوی چیزی در دل جای دهد که رنج و تبعیت آن بسیار باشد و انتفاع و استمتاع اندک؟
- (ت) تهذیب نفس سه چیزست. از شکایت به مدح گراییدن و از گزاف به هشپاری آوردن.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۴۳- کدام بیت دارای هر دو نوع جناس است؟

- (۱) زهره گر این چنگ من آرد به چنگ
 - (۲) طاعت صد قافله هر شام کن
 - (۳) بیشه شد آن دشت و در آنجا نماند
 - (۴) در دهن از تنگی او پسته تنگ
- تارک جان سخن آرد به چنگ
- صبح حج و نافله در شام کن
- ریشه‌ای از دشت در آنجا نماند
- راه دل آن تنگ شکر بسته تنگ

۴۴- در کدام بیت جناس همسان به چشم می‌خورد؟

- (۱) پار گذشت آنچه دیدی از غم و شادی
 - (۲) هم بدهد دور روزگار مرادت
 - (۳) شیوه عشق اختیار اهل ادب نیست
 - (۴) عاقبت از ما غبار ماند زنه‌ار
- بگذرد امسال و همچو پار نماند
- ور ندهد دور روزگار نماند
- بل چو قضا آید اختیار نماند
- تا ز تو بر خاطری غبار نماند

۴۵- کدام یک از ابیات زیر فاقد جناس همسان است؟

- (۱) تار زلفت را جدا مشاطه‌گر از شانه کرد
 - (۲) در سایه سروی به سرای بستان
 - (۳) تو گویی بینی‌اش تیغ است از سیم
 - (۴) غم خویش در زندگی خور که خویش
- دست آن مشاطه را باید جدا از شانه کرد
- از ساقی سیم‌ساق ساغر بستان
- که کرد آن سیم سیمی را به دو نیم
- به مرده نپردازد از حرص خویش

۴۶- در کدام بیت الگوی حروف اصلی قافیه متفاوت است؟

- (۱) پایکش بست و پرش کوتاه کرد
 - (۲) گفت ناهلان نکردندت بساز
 - (۳) دست هر ناهل بیمار کند
 - (۴) هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست
- ناخنش ببرید و قوتش کاه کرد
پر فزود از حد و ناخن شد دراز
سوی مادر آ که تیمارت کند
ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست

۴۷- واژه‌های مشخص‌شده در کدام گزینه قافیه درونی هستند؟

- (۱) چون خون نخسپد «خسروا» چشمم کجا خسپد «مها»
 - (۲) تا «جستنی» نوعی دگر ره «رفتنی» طرزی دگر
 - (۳) تو یاد کن الطاف «خود» در سابق الله «صمد»
 - (۴) خود را مرنجان ای پدر «سر» را مکوب اندر «حجر»
- کز چشم من دریای خون جوشان شد از جور و جفا
پیدا شود در هر جگر در سلسله آهنگ‌ها
در حق هر بدکار بد هم مجرم هردو سرا
با نقش گرمابه مکن، این جمله چالیش و غزا

۴۸- گزاره مقابل کدام ابیات نادرست است؟

- (الف) نگه داشت بر طاق بستان سرای
(ب) پاسبانی خفت و دزد اسباب برد
(ج) خون چکد از این دل ریش از وفات
(د) کشت بی‌خوشه خجالت کشد از روی درو
(هـ) به سوگند گفتن که زر مغربی است
- یکی نامور بلبل خوش‌سرای (دارای تبصره قافیه است.)
رخت‌ها را زیر هر خاکی فشرد (الگوی حروف اصلی قافیه «مصوت + دو صامت» است.)
مرهمی از لب بده پیش از وفات («ت» حرف الحاقی است.)
مفکن ای تیغ اجل بر من بیدل پرتو (قافیه بر مبنای قاعده ۱ است.)
چه حاجت؟ محک خود بگوید که چیست (قافیه معیوب است.)

- (۱) «الف»، «ب»
- (۲) «ج»، «ه»
- (۳) «ج»، «د»
- (۴) «ه»، «د»

۴۹- مفهوم «دم فرو بستن» از کدام بیت دریافت می‌شود؟

- (۱) ز مشرق سر کوی آفتاب طلعت تو
 - (۲) به ملکِ جم مشو غره که این پیران روین‌تن
 - (۳) ای مهر تو در دل‌ها، وی مهر تو بر لب‌ها
 - (۴) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق
- اگر طلوع کند طالع‌م همایون است
به دستانت به دست آرد، اگر خود پور دستانی
وی شور تو در سرها، وی سر تو در جان‌ها
مژه بر هم نزنند، گر بزنی تیر و سنانش

۵۰- مفهوم مقابل عبارت زیر در کدام بیت آمده است؟

«مرد آن بود که در میان خلق بنشیند و برخیزد و بخسبد و بخرد و بفروشد و در بازار در میان خلق ستد و داد کند و زن خواهد و با خلق درآمیزد و یک لحظه از خدای غافل نباشد.»

- (۱) اگر پای در دامن آری چو کوه
 - (۲) بسیار در دل آمد از اندیشه‌ها و رفت
 - (۳) هر شاهدهی که در نظر آمد به دلبری
 - (۴) تا نپنداری که بعد از چشم خواب‌آلود تو
- سرت ز آسمان بگذرد در شکوه
نقشی که آن نمی‌رود از دل نشان توست
در دل نیافت راه که آنجا مکان توست
تا برفتی خوابم اندر چشم بیدار آمده است

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

مراعات نظیر، تلمیح و تضمین +
کارگاه تحلیل فصل
صفحه‌های ۲۹ تا ۴۰

۵۱- نهایی کدام بیت فاقد تلمیح است؟

- (۱) به خسرو گفت شیرین کای خداوند
- (۲) رسید باد مسیحا دم ای دل بیمار
- (۳) با تو یک ساعت اگر رای زدی اسکندر
- (۴) شدیم از گریه نابینا چو یعقوب از غم یوسف

۵۲- کدام بیت دارای تشبیه و فاقد تضمین است؟

- (۱) بی‌حضورش چند روزی دور گردون گر گذشت
- (۲) صدآفرین به «بیدل» کش گفته است «طغرل»
- (۳) از خون دل نوشتم نزدیک دوست نامه
- (۴) تا جز خدا کسی ننشیند به جای حق

۵۳- در چند بیت، «تشبیه و تلمیح» مشهود است؟

- (الف) تنها نه منم مست ز خم‌خانه عشقت
- (ب) اگر عکس رخ و بوی سر زلفت نبودندی
- (ج) ما بی‌خودیم و مدعیان‌اند بی‌خبر
- (د) لب‌های تو خضر اگر بدیدی
- (هـ) پاره گرداند زلیخای صبا

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

۵۴- کدام ابیات دارای تلمیح هستند؟

- (الف) گندم خال تو در خلد ره آدم زد
- (ب) ترک چشمان تو مستاند و دو شمشیر به دست
- (ج) سخن از لعل تو، هر جا که روم می‌شنوم
- (د) یا رب! این خرمن گل چیست که از نکبت او
- (هـ) ارنی گفت دلم بهر تماشای رُخش

(۱) الف، ب، ج

(۲) الف، هـ

(۳) ب، هـ

(۴) ج، هـ، د

۵۵- کدام بیت فاقد تلمیح است؟

- (۱) پس آن‌که گفت خسرو تا که در حال
- (۲) چون سکندر که دویدی ز پی چشمه خضر
- (۳) سوزنی را پای‌بند راه عیسی ساختند
- (۴) گر سلیمان پیش ازین از رای دیوان را ببست

نه من چون من هزارت بنده در بند
بر آر سر که طیب آمد و دوا آورد
از پی چشمه حیوان نشدی در ظلمات
زلیخاوار گشته پیر و این خود بود حق ما

دائماً یکسان نباشد حال دوران غم مخور
یا رب مباد تیغش چون جوهر تبسم
إِنِّي رَأَيْتُ دَهْرًا مِّنْ هِجْرِكَ الْقِيَامَةِ
مرگا پناه بر خودت از شرّ ما خَلَقْ

کز جرعه جامش در و دیوار خراب است
که بنمودی شب دیچور نور از طور موسی را
زان می که داده‌است به ما ساقی الست
گفتی لب چشمه حیات است
صبحدم بر یوسف گل پیرهن

زلف شیطان صفت راهزن حوا شد
از دو بدمست یکی شهر پر از غوغا شد
این چه سرّی است که در دوره ما پیدا شد؟
آتشی حاصل و جان‌سوز من شیدا شد
لن‌ترانی به جواب از دو لبش گویا شد

رود شاپور شیرین را به دنبال
چشمه خضر دویدی ز پی اسکندر
حب دنیا پای‌بندست از همه یک سوزن است
رایش از پیغمبری و انگشتی بودی جری

۵۶- در کدام بیت، تضمین به کار نرفته است؟

- (۱) چگونه کوتاه خواهیم شبی که سعدی گفت
(۲) چون شعر خواجه تازه و تر بود شهریار
(۳) ورد صاحب‌نظران فاتحه روی تو باد
(۴) نغمه بلبل شیراز نرفته است ز یادم
- که دوست را ننماید شب وصال دراز
شعر تو هم که درس خود از چشم تر گرفت
قل هو الله احد حرز دو ابروی تو باد
دوستان عیب کنندم که چرا دل به تو دادم

۵۷- در همه ابیات، آرایه‌های «تلمیح و استعاره» وجود دارد؛ به جز:

- (الف) ای که ز آب زندگی لعل تو می‌دهد نشان
(ب) چشمه حیوان به تاریکی در است
(ج) سکندروار در ظلمت بسی لب‌تشنه گردیدم
(د) آب آتش می‌برد خورشید شب‌پوش شما
(ه) همه کس طالب آن سرو روان است این‌جا
- خیز و به دیده‌ام نشین آتش دل فرو نشان
لؤلؤ اندر بحر و گنج اندر خراب
که جام باده شد سرچشمه آب بقای من
می‌رود آب حیات از چشمه نوش شما
آب حیوان ز نفس سوختگان است این‌جا
- (۱) د - الف (۲) ج - ب
(۳) ب - ه (۴) ج - د

۵۸- **نهایی** وزن مصراع زیر با کدام مصراع، یکسان است؟

- «گر خون من ز شیشه بریزد به جام او»
(۱) کار فرو بسته‌ام هیچ گشایش ندید
(۲) هیچ مرغ دلی از حلقه زلف تو نجست
(۳) ز شرم عارض او لاله بست بر رخ ماه
(۴) آگاهیش ز راحت عشاق خسته نیست

۵۹- **نهایی** مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

- (۱) مرو به خواب که حافظ به بارگاه قبول
(۲) دلا بسوز که سوز تو کارها بکند
(۳) شوق لبست برد از یاد حافظ
(۴) گریه شام و سحر شکر که ضایع نگشت
- ز ورد نیم‌شب و درس صبحگاه رسید
نیاز نیم‌شبی دفع صد بلا بکند
درس شبانه ورد سحرگاه
قطره باران ما گوهر یکدانه شد

۶۰- مفهوم کلی کدام بیت با بیت زیر، «تضاد» دارد؟

- «بگشود گره ز زلف زر تار»
(۱) دوش چو سلطان چرخ تافت به مغرب عنان
(۲) هزاران نرگس از چرخ جهانگرد
(۳) چو از کوه بفروخت گیتی‌فروز
(۴) هر صبحدم آن ترک پری‌رخ ز شیبستان
- محبوبه نیلگون عماری
گشت ز سیر شهاب روی هوا پر سنان
فرو شد تا برآمد یک گل زرد
دو زلف شب تیره بگرفت روز
چون چشمه خورشید درخشان به در آید

جامعه‌شناسی (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

سرآغاز بیداری اسلامی، انقلاب
اسلامی ایران، افق بیداری اسلامی
(درس‌های ۱۳ تا ۱۵)
صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۳۶

۶۱- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ میلادی روسیه با وجود رویکرد سوسیالیستی، به دلیل سکولار بودن، درون فرهنگ غرب قرار داشت.
 - (۲) مهم‌ترین پیامد انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام، جنبش‌ها و انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی است.
 - (۳) انقلاب اسلامی ایران به دلیل اینکه یک نظام سیاسی وابسته به غرب را هدف قرار داده بود و به بلوک شرق وابسته نبود، در جهان دو قطبی قرن بیستم اهمیت بالایی داشت.
 - (۴) انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹ میلادی با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بود.
- ۶۲- هریک از موارد زیر، در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

نخستین بیدارگران اسلامی	متورالفکران غرب‌گرا
(الف)	(ب)

- نسبت به کشورهای استعمارگر احساس خطر نمی‌کردند.
 - خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
 - بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند.
 - به مفهوم ناسیونالیسم روی آورده بودند.
- (۱) ب - الف - ب - ب (۲) الف - ب - الف - الف (۳) ب - ب - الف - ب (۴) الف - الف - ب - ب

۶۳- به ترتیب عبارات زیر مؤید چه موضوعی هستند؟

- شباهت انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم
 - نسل دوم روشنفکران
 - ارائه تصویری خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی
- (۱) در بر گرفتن همه اقشار مردم - نخبگان غرب‌گرایی که به عملکرد نسل اول روشنفکران معترض بودند - جنگ رسانه‌ای همه‌جانبه
 - (۲) عدم توفیق در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی - حرکت‌های اعتراض‌آمیز آنان اغلب مورد حمایت بلوک شرق قرار می‌گرفت - تبلیغ معنویت‌های کاذب و سکولار
 - (۳) جهت‌گیری ضداستعماری - تا پیش از فروپاشی بلوک شرق جاذبه داشتند - شکل‌دهی جریان‌های تروریستی وهابی
 - (۴) جهت‌گیری ضداستعماری - در جوامع خود حکومت‌های سکولار تشکیل دادند - از طریق سازمان‌های بین‌المللی

۶۴- به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- غرب متجدد چه زمانی با جهان اسلام روبه‌رو شد؟
 - جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از کدام فعالیت است و به چه چیزی منجر شد؟
 - بازگشت به اسلام چه پیامدهایی داشت؟
- (۱) قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، استبدادهای استعماری بودند - فعالیت رقابت‌آمیز و تدوین رساله‌های جهادیه - مقاومت در برابر صهیونیسم را با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز کرد
 - (۲) عالمان دینی اغلب براساس ضرورت حفظ امنیت با قدرت‌های سیاسی تعامل می‌کردند - مقاومت منفی و جنبش عدالتخانه - مشروعیت قرارداد کمپ‌دیوید را در باور مسلمانان مخدوش کرد
 - (۳) قدرت‌های سیاسی جهان اسلام، استبدادهای قومی و قبیله‌ای بودند - فعالیت رقابت‌آمیز و جنبش عدالتخانه - مشروعیت قرارداد کمپ دیوید را در باور مسلمانان مخدوش کرد
 - (۴) زمانی که بیداری اسلامی از سطح نخبگان به عموم مردم راه پیدا کرده بود - مقاومت منفی و انقلاب مشروطه - مقاومت در برابر صهیونیسم را از موضع اعتقاد اسلامی آغاز کرد

۶۵- اعتراض نسل دوم غرب‌گرایان در کشورهای اسلامی به نسل اول از چه جهت است؟

- (۱) از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های کمونیستی و سوسیالیستی شکل می‌گرفت که از بنیان‌های فکری اسلام، فاصله گرفته بودند.
- (۲) به دلیل گریز آنان از بنیان‌های فکری اسلامی یا اسلام‌ستیزی نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شده است.
- (۳) به واسطه فاصله گرفتن آن‌ها از اسلام و اسلام‌ستیزی است و از نوع اعتراضاتی است که طی قرن نوزدهم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری، شکل گرفت.
- (۴) از جهت اسلام‌ستیزی یا گریز از بنیان‌های فکری اسلام نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد سیاسی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری، به وجود آمد.

هویت ایرانی ۱، ۲، ۳ و ۴
(درس‌های ۱۳ تا ۱۶)
صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۴۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

جامعه‌شناسی (۱)

۶۶- در چند مورد از عبارات زیر نتیجه و پیامد رویداد به‌درستی بیان نشده است؟

- الف) قدرت سیاسی و نظامی غرب در برخورد جهان غرب با جهان اسلام ← خودباختگی فرهنگی مسلمانان
ب) بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است ← تبدیل ایران به قلب تپنده بیداری اسلامی
ج) زندگی افراد در کنار یکدیگر برای مدتی زیاد ← ایجاد بعد جغرافیایی هویت جامعه
د) مسلمانان سابقه مملکت‌داری چندانی نداشتند ← برای اداره قلمرو گسترده، از نظام دیوانی ایرانیان استفاده می‌کردند.

(۱) هیچکدام (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۶۷- کدام گزینه از معضلات اقتصاد وابسته نیست؟

- (۱) تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای ایجاد می‌کند که مستقیم و غیرمستقیم به یک محصول وابسته است.
(۲) اقتصاد وابسته سبب ایجاد درآمدی هنگفت و احساس رفاه بیشتری در کوتاه مدت می‌شود.
(۳) چنین اقتصادی می‌تواند مورد سوءاستفاده طمع ورزان بین‌المللی قرار بگیرد.
(۴) ابزاری برای ایجاد فشار بر جامعه است و اعمال تحریم علیه کشور ما با همین رویکرد بوده است.

۶۸- هر کدام از موارد زیر مربوط به کدام موضوع است؟

- قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند.
- نظام سیاسی که از ارزش‌های فرهنگی دور بشود.
- قدرتی که مبتنی بر ایدئولوژی‌های ساختگی بشری باشد.

- (۱) پیدایش سیاست - زمینه‌ساز تعارض فرهنگی - دارای مشروعیت دروغین
(۲) پیدایش نظام سیاسی - زمینه‌ساز بحران هویتی - دارای مشروعیت
(۳) پیدایش سیاست - زمینه‌ساز تزلزل فرهنگی - عدم مشروعیت
(۴) پیدایش نظام سیاسی - زمینه‌ساز بحران فرهنگی - عدم مشروعیت

۶۹- چرا تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی مسئله‌ای هویتی است؟

- (۱) چون کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی به منزله محدود شدن گستره آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد.
(۲) چون فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است.
(۳) چون به آگاهی‌ها و معانی مشترکی که جهان اجتماعی براساس آن ساخته می‌شود، فرهنگ می‌گویند.
(۴) چون جهان غرب، هویت خود را براساس اقتصاد شکل می‌دهد و سرمایه‌داری عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

۷۰- هریک از عبارات زیر، به‌ترتیب به کدام موارد اشاره دارد؟

- مبنای تقسیم‌بندی ارسطو از نظام‌های سیاسی
- از ملاک‌های فارابی برای تقسیم‌بندی نظام سیاسی
- نظام‌های سیاسی استوار بر حاکمیت اقلیت از نگاه ارسطو

- (۱) تعداد تصمیم‌گیرندگان و تأثیرگذاران، روش تصمیم‌گیری - دنیامداری و دین‌مداری - الیگارش و آریستوکراسی
(۲) تعداد افراد تصمیم‌گیرنده، فضیلت و میل حاکم - مدار حق و باطل - الیگارش و دموکراسی
(۳) روش تصمیم‌گیری، تعداد تصمیم‌گیرندگان و تأثیرگذاران - دین‌مداری و دنیامداری - جمهوری و الیگارش
(۴) تعداد افراد تصمیم‌گیرنده، فضیلت و میل حاکم - مدار حق و باطل - آریستوکراسی و جمهوری

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

انگیزه و نگرش

روان‌شناسی سلامت

(درس‌های ۷ و ۸)

صفحه‌های ۱۵۸ تا ۲۰۶

۷۱- کدام گزینه جاهای خالی را به‌درستی تکمیل می‌کند؟ (به‌ترتیب)

- انسان، برخلاف حیوان، تابع عامل توانمندتری از انگیزه است که «.....» نام دارد.

- در «.....»، عامل خارجی فرد را به انجام‌دادن کاری خاص برمی‌انگیزد.

- در «.....»، فرد کار یا فعالیت را به‌خاطر خود آن چیز انجام می‌دهد.

(۱) انگیزه - نگرش - انگیزه (۲) نگرش - انگیزه بیرونی - انگیزه درونی

(۳) نگرش - انگیزه درونی - انگیزه بیرونی (۴) انگیزه - نگرش بیرونی - نگرش درونی

۷۲- هریک از عبارتهای زیر با کدام مفهوم در ارتباط هستند؟

الف) حتی اگر توانایی انجام کاری باشد، باز هم امکان موفقیت در آن نیست.

ب) نسبت‌دادن علت عدم موفقیت در مراحل مختلف زندگی به شانس.

ج) ما اعتقاد واقعی داریم که می‌توان با تلاش بر محدودیت‌ها غلبه کرد.

(۱) باور درست - اسناد انگیزه‌بخش - اسناد درونی (۲) باور غلط - اسناد غیرقابل کنترل - باور

(۳) باور درست - اسناد بدون کنترل - اسناد بیرونی (۴) باور غلط - اسناد تحت کنترل - انگیزه بالا

۷۳- «دانش‌آموزی تصمیم دارد در رشته پزشکی قبول شود. او برای رسیدن به هدف خود، برنامه‌ای مرحله‌ای تنظیم کرده است؛ اما با وجود اینکه معتقد است استفاده از تلفن همراه موجب افت تحصیلی می‌شود، هر شب ساعت‌ها در شبکه‌های اجتماعی وقت می‌گذراند. او برای کاهش احساس ناراحتی ناشی از این تناقض، با خود می‌گوید: «تفاقی استفاده از شبکه‌های اجتماعی باعث افزایش اطلاعات علمی من می‌شود و بیشتر دانشجویان موفق هم زیاد از تلفن همراه استفاده می‌کنند.» پس از مدتی نیز برای اینکه از تصمیم خود احساس رضایت بیشتری داشته باشد، مزایای برنامه درسی انتخابی خود را پررنگ‌تر و عیب‌های سایر برنامه‌ها را بزرگ‌نمایی می‌کند.»

کدام گزینه، همه تحلیل‌های زیر را به‌ترتیب و به‌طور کامل بیان می‌کند؟

- نوع عامل نگرشی رفتار او در آغاز ماجرا

- علت اصلی احساس ناراحتی روانی او

- شیوه‌ای که برای کاهش این ناراحتی به کار برده است

- اصل حاکم بر تغییر نگرش او پس از انتخاب برنامه درسی

(۱) هدفمندی - ناهماهنگی شناختی - تغییر نگرش برای هماهنگ شدن با رفتار - گرایش نظام شناختی به هماهنگی و مقاومت نگرش در برابر تغییر

(۲) نیاز زیستی - تعارض هیجانی - تغییر رفتار برای هماهنگی با نگرش - گرایش نظام شناختی به هماهنگی و مقاومت نگرش در برابر تغییر

(۳) هدفمندی - ناهماهنگی شناختی - تغییر رفتار برای هماهنگی با نگرش - گرایش نظام شناختی به ناهماهنگی و پذیرش تغییرات

(۴) انگیزه بیرونی - ناهماهنگی شناختی - انکار واقعیت بدون تغییر نگرش - گرایش نظام شناختی به ناهماهنگی و پذیرش تغییرات

۷۴- کدام یک از عبارتهای زیر در ارتباط با ادراک کنترل و کارایی درست است؟

الف) ادراک کنترل و کارایی باید سازنده باشد؛ یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد، زیرا در صورت ناهماهنگی، نوعی ادراک کنترل و کارایی کاذب ایجاد می‌شود که عامل بروز رفتار است.

ب) اثر ادراک کنترل و کارایی به این شکل است که فرد ترجیح می‌دهد خودش چسب زخم را از دستش جدا کند تا اینکه این کار را یک نفر دیگر انجام دهد.

ج) انسان معمولاً زمانی دست به انجام کاری می‌زند که گمان کند کارایی و توانایی آن کار را دارد.

د) همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما باشد و با ایجاد نگرش‌های گوناگون سعی می‌کنیم محیط را در کنترل خود بگیریم.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ج» - «الف» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ب» - «د»

۷۵- کدام گزینه جاهای خالی را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

«وقتی فردی شکست خود را به عاملی مانند «الف» نسبت می‌دهد، در واقع دچار نوعی از اسناد بیرونی شده است. اگر این عامل به‌گونه‌ای باشد که فرد احساس کند هیچ کنترلی بر نتیجه ندارد، به تدریج به «ب» منجر می‌شود؛ یعنی وضعیتی که در آن فرد رابطه بین «ج» و «د» را از دست داده و دیگر برای تغییر شرایط اقدامی نمی‌کند.»

(۱) الف) تلاش کم - ب) ناهماهنگی شناختی - ج) تلاش - د) نتیجه

(۲) الف) استعداد - ب) ادراک کنترل - ج) استعداد - د) موفقیت

(۳) الف) لچ‌بودن معلم - ب) درماندگی آموخته‌شده - ج) تلاش - د) نتیجه

(۴) الف) استعداد - ب) درماندگی آموخته‌شده - ج) رفتار - د) پاداش

۷۶- کدام عبارت درست می‌باشد؟

- (۱) براساس پیوستار سلامت، وضعیت «ناتوانی نسبتاً شدید» معادل با «مرگ» افراد در نظر گرفته می‌شود، زیرا در هر دو حالت فرد توانایی مقابله با عوامل بیماری‌زا را از دست داده است.
- (۲) در روان‌شناسی سلامت و طبق پیوستار آن، بیماری و سلامت دو جنبهٔ جداگانه از هم هستند و میان این دو، درجات مختلفی از سلامت و ناتوانی وجود دارد که هر فرد بر روی یکی از نقاط جای می‌گیرد.
- (۳) در ایجاد بیماری‌های قلبی-عروقی، فشارهای روانی زندگی همیشه به‌عنوان «پیامد بیماری جسمانی» نقش آفرینی می‌کنند.
- (۴) تجربهٔ ناکامی‌های مکرر به‌عنوان یک متغیر روان‌شناختی می‌تواند زمینه‌ساز بروز اختلالات در سیستم گوارش یا سایر اندام‌ها شود.

۷۷- عبارت کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) فشار روانی ممکن است مثبت باشد و باعث ارتقای پردازش‌های شناختی فرد شود.
- (۲) روان‌شناسان سلامت برای بررسی سبک زندگی ممکن است از میزان تفریح و ورزش افراد سؤال بپرسند.
- (۳) نوع رژیم غذایی ثابتی برای تمامی سنین وجود دارد که در صورت رعایت آن می‌توان به سبک زندگی سالمی دست یافت.
- (۴) ممکن است فشار روانی در مواجهه با هر تغییر در زندگی ایجاد شود.

۷۸- کدامیک از گزینه‌های زیر، مفهوم دقیق و صحیح «مقابله‌های سازگارانه» را با توجه به دسته‌بندی و کاربرد آن‌ها به‌درستی تبیین می‌کند؟

- (۱) مقابله‌های سازگارانه تنها شامل راهکارهای کوتاه‌مدت مانند تنفس عمیق و ترک موقعیت هستند که برای حذف فوری عامل استرس‌زا به کار می‌روند و فرد را از حل ریشه‌ای مسئله بی‌نیاز می‌کنند.
- (۲) این مقابله‌ها شامل روش‌هایی هستند که فرد با سنجش موقعیت و استفاده از حمایت دیگران، یا عامل فشار را برطرف می‌کند و یا به تحمل و کاهش فشار روانی کمک می‌نماید؛ این روش‌ها در دو دستهٔ کوتاه‌مدت (مانند تنفس عمیق) و بلندمدت (مانند برنامه‌ریزی) طبقه‌بندی می‌شوند.
- (۳) مقابله‌های سازگارانه صرفاً به مهارت‌های شناختی مانند حل مسئله محدود می‌شوند که در آن‌ها فرد با تمرکز بر ذهنیت خود، فشارهای روانی را مدیریت می‌کند و استفاده از فعالیت‌های بدنی یا مشورت با دیگران در این دسته قرار نمی‌گیرند.
- (۴) هدف اصلی مقابله‌های سازگارانه، پاک‌کردن صورت مسئله و نادیده‌گرفتن فشار روانی از طریق تکنیک‌هایی مانند شوخ‌طبعی در شرایط حاد است تا فرد بتواند بدون نیاز به تغییر در عملکرد، به آرامش دست یابد.

۷۹- درستی و نادرستی پاسخ هریک از عبارت‌های زیر، به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- در این نوع مقابله فرد برای از بین بردن فشار روانی، تلاش نمی‌کند و به‌طور کلی ناامید می‌شود. (منفعل بودن - درانتظار معجزه بودن)
- فرد در این مقابله هنگام رویارویی با فشار روانی، از لحاظ هیجانی، به شدت تحریک می‌شود. (انجام‌دادن رفتارهای تکانشی - استفاده از داروهای شیمیایی)
- انگیزهٔ فرد در این مقابله، فراموش کردن هیجانات منفی فشار روانی و رهایی از آن‌ها است. (استفاده از داروهای شیمیایی - انجام دادن رفتارهای تکانشی)
- فرد در این مقابله، بدون اینکه تلاش کند، منتظر است اتفاق خارق‌العاده‌ای رخ دهد. (در انتظار معجزه بودن - منفعل بودن)

(۱) درست - نادرست - درست - نادرست	(۲) درست - نادرست - درست - نادرست
(۳) نادرست - درست - نادرست - درست	(۴) نادرست - درست - درست - نادرست

۸۰- کدام گزینه درخصوص عبارت زیر، هم مرتبط و هم درست است؟

- «محسن دانش‌آموز کنکوری است و برای قبولی در کنکور تلاش زیادی کرده است، اما نتیجهٔ دلخواهش را به دست نیاورده و به علت رقابت با دوستان خود و انتظارات خانواده، تحت فشار روانی است. با وجود همهٔ مخالفت‌های خانواده، او با کمک گرفتن و توکل بر خدا و خواندن دعای مطالعه، توانسته این فشار روانی را کنترل کند و برای سال بعد نیز در کنکور شرکت کند و به نتیجهٔ دلخواه خود دست یابد.»
- (۱) مذهب و ارتباط با خداوند در ایجاد آرامش روانی و استفاده از روش‌های ناسازگارانه در مقابله با فشار روانی تأثیر دارد.
 - (۲) تحقیقات نشان داده است افراد مذهبی، در مقایسه با دیگر افراد، سبک زندگی سالم‌تری دارند.
 - (۳) مذهب و رفتارهای معنوی، از طریق ایجاد آرامش ذهنی و کاهش فشار روانی باعث بهبود عملکرد سیستم ایمنی بدن می‌شود.
 - (۴) ایجاد روحیهٔ مثبت حاصل از شرکت در مراسم مذهبی، باعث داشتن سبک زندگی سالم می‌شود.

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۵/۶/۲۷

آزمون ۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۵

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۹۰ سؤال در ۸۵ دقیقه

ساعت ۹:۳۵ تا ۱۱ صبح

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۲)	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰
۲	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۱)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۰
۳	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰
۴	اجباری	تاریخ (۲)	۵	۱۱۱	۱۱۵	۸
۵	اختیاری	تاریخ (۱)	۵	۱۱۶	۱۲۰	
۶	اجباری	جغرافیا (۲)	۵	۱۲۱	۱۲۵	۷
۷	اختیاری	جغرافیای ایران	۵	۱۲۶	۱۳۰	
۸	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
۹	اختیاری	منطق	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰
۱۰	اختیاری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۱۱	اختیاری	اقتصاد	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام‌نیا، شمیم پهلوان‌شریف، احمد حسن‌زاده‌فرد، علی حسینی‌نوه، رضا خانیابائی، میثم خشنود، شکیب رجبی، امیر زراندوز، پیمان طیار، علی قهرمان‌زاده، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، حسن اصحابی، محسن اصغری، سعید جعفری، مجتبی فرهادی، مبین محمدی تراکمه
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، سینا غلامی، سید آرش مرتضائی‌فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمدرضا شریفی، محمدعرفان فرهادی، فرید هادی
عربی، زبان قرآن	نوید اماسکی، ولی برجی، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، کامران عبدالحی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	علیرضا آزادی‌زاده، راضیه ابراهیمی‌نژاد، فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، یاسین ساعدی، علیرضا سالمی، حامد صفرخانیان، عاطفه طاهر، فاطمه عزیزی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، مهرشاد عباسی، فرهاد قاسمی‌نژاد، محمد قربانی، امیرمحمد قلعه‌کاهی، علی معزی، فیروز نژادنجف، علیرضا نصیری
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان، محمدحسین متولی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی عباس مالکی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	زهره توکلی محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رنوفی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: علی ابراهیمی‌آرانی، زهرا شمسایی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویش‌علی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: ابوالفضل مرادی، وجیهه نجفی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	علیرضا سالمی فاطمه عزیزی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: محمدحسن سعیدی
فلسفه و منطق	محمد قربانی	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: علی ابراهیمی‌آرانی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مehشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

دانش آموزان رشته علوم و معارف اسلامی، سؤالات اختصاصی «عربی» (ضمیمه انتهای دفترچه) را از مسئول حوزه دریافت کنید.

عربی، زبان قرآن (۲)

پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

إِرْحَمُوا ثَلَاثَةً
لَا تَقْنَطُوا
درس‌های ۶ و ۷
صفحه‌های ۷۵ تا ۱۰۱

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۶)

۸۱- ﴿و اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾:

- ۱) و نعمت خدا را بر خود یاد کنید، آنگاه که دشمن بودید، پس میان دل‌هایتان انس ایجاد کرد و به نعمت او برادر شدید!
- ۲) و نعمت خدای خود را یاد کنید، آنگاه که دشمن هستید، پس میان قلب‌های شما انس انداخت و به نعمت او دوست شدید!
- ۳) و نعمت خدا را برای خود ذکر کنید، زمانی که دشمنانی هستید، پس بین دل‌هایتان الفت قرار داد و به نعمت او برادران هم شدید!
- ۴) و نعمت خدا را بر خود یاد کردند، هنگامی که دشمن بودید، پس میان قلب‌هایتان الفت ایجاد کرد و به برکت نعمت او برادر هستید!

۸۲- «إِنَّ الْمُعْوَفِينَ الَّذِينَ حَصَلُوا عَلَى نَجَاحَاتٍ جَيِّدَةٍ قَدْ تَحَمَّلُوا مَشَقَّاتٍ كَثِيرَةً فِي حَيَاتِهِمْ لِأَنَّهُمْ كَانَتْ لَهُمْ إِرَادَةٌ قَوِيَّةٌ»:

- ۱) بی‌گمان معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافتند، سختی‌های زیادی در زندگی خود تحمل کرده‌اند، زیرا آنان اراده‌ای قوی داشتند!
- ۲) همانا جانبازان کسانی هستند که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، و سختی‌های بسیاری را در زندگی خود تحمل کرده‌اند، زیرا آنها اراده‌ای قوی داشتند!
- ۳) همانا معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، گاهی سختی‌های زیادی در زندگی‌شان تحمل می‌کنند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!
- ۴) بی‌گمان جانبازانی که پیروزی‌های خوبی را کسب کردند، قطعاً دشواری‌های زیادی در زندگی متحمل شدند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!

۸۳- «مَنْ فَكَّ أَسِيرًا أَوْ رَحِمَ عَزِيزًا ذَلَّ، فَقَدْ أَحْيَا فِي قُلُوبِ النَّاسِ أَمَلًا عَظِيمًا، فَلَا تَتَسَوَّأَنَّ الْخَيْرَ لَا يَضِيعُ بَلْ يَبْقَى إِلَى الْأَبَدِ!»:

- ۱) هر کس یک اسیر را آزاد کرد یا عزیز خوار کشیده‌ای را مورد مرحمت قرار داد، امید بزرگی را در قلب‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که خیر ضایع نخواهد شد بلکه تا همیشه باقی خواهد ماند!
- ۲) هر که یک اسیر را آزاد کرد یا انسان عزتمندی را که خوار کرده‌اند بخشید، بزرگ‌ترین امید را در قلب‌های مردم ایجاد کرده است، پس از یاد نبرید که نیکی تا ابد تباہ نمی‌شود بلکه ماندگار می‌ماند!
- ۳) هر کس اسیری را آزاد کند یا به انسان عزتمندی که خوار شده رحم نماید، امید بزرگی را در دل‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که نیکی ضایع نمی‌شود بلکه تا ابد باقی می‌ماند!
- ۴) هر که اسیری را آزاد کند یا به عزیزی که ذلیل شده رحم کند، امید بزرگی را در دل‌های مردم احیا می‌کند، پس از یاد نبرید که خیر از بین رفتنی نیست بلکه برای همیشه ماندگار است!

۸۴- عَيْنُ الصَّحِيح:

- ۱) ذَلِكَ الرِّسَامُ النَّاجِحُ كَانَ مُصَابًا بِالشَّلَلِ الدَّمَاغِيِّ! آن نقاش موفق، به فلج مادرزادی دچار بود!
- ۲) مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ! هر کس بخواهد که از قوی‌ترین مردم باشد، پس به خداوند توکل می‌کند!
- ۳) هَذِهِ الْبِرَامِجُ تُغَيِّرُ طَرِيقَةَ تَدْرِيسِ الدُّرُوسِ فِي الْمَدَارِسِ! این برنامه‌ها می‌توانند روش تدریس درس‌ها را در مدارس تغییر بدهند!
- ۴) عَرَفْتُ رَجُلَيْنِ يُعِينَانِ الضُّعْفَاءَ لِلْمُوَاجَهَةِ عَلَى شِدَائِدِ الدَّهْرِ! دو مردی را دیدم که به ضعیفان برای مقابله با سختی‌های روزگار کمک می‌کردند!

۸۵- « دانش آموزان باید بدانند که آزمون‌ها برای یادگیری دروس به آنها کمک می‌کنند و نباید از آن بترسند! » عین الصّحیح:

- (۱) يَجِبُ أَنْ يَفْهَمَ التَّلَامِيذُ أَنَّ الامْتِحانات تُساعدهم لِتَعَلُّمِ الدَّرُوسِ وَ يَلْزَمُ أَنْ لَا يَخَافُوا بِهَا!
- (۲) لِيَعْلَمَ الطَّلَابُ أَنَّ الامْتِحانات تُساعدهم على تَعَلُّمِ الدَّرُوسِ وَ عَلَيْهِمْ أَنْ لَا يَخَافُوا مِنْهَا!
- (۳) الطَّلَابُ لِيَعْلَمُوا أَنَّ تُساعِد الامْتِحانات على تعليم دروسهم وَ لَا يَجِبُ أَنْ يَخَافُوا بِهَا!
- (۴) لَتَعْلَمَ الطَّلَابُ أَنَّ الامْتِحانات تساعدهم على تَعَلُّمِ الدَّرُوسِ وَ يَجِبُ أَنْ لَا يَخَافُوا مِنْهُ!

۸۶- عین الأقرب من مفهوم الآية الشريفة: ﴿ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴾

- (۱) دلی که تنگ گرفته است در میان حرصش
- (۲) تکیه بر تقوا و دانش در طریقت کفریست
- (۳) جهان یادگارست و ما رفتنی
- (۴) چون که بی آتش مرا گرمی رسد
- کی از نسیم توکل شکفته می‌گردد
- راهرو گر صد هنر دارد توکل بایش
- به گیتی نماند به جز مردمی
- راضی‌ام گر آتشش ما را کشد

۸۷- عین الصّحیح في التحليل الصرفي:

« الْمُعَوَّقُ الَّذِي وُلِدَ مُصَابًا بِشَلَلٍ دِمَاغِيٍّ، كَانَ يُوَاكِهَ الْهَزِيمَةُ فِي حَيَاتِهِ وَ يَسْعَى أَنْ يَتَغَلَّبَ عَلَيْهَا! »

- (۱) الْمُعَوَّقُ: اسم فاعل (مأخوذ من فعل «يُعَوَّقُ»، و هو مضارع من باب تَعْمِيل) - مفرد مذكر - مُعَرَّفٌ بِأَلْ
- (۲) وُلِدَ: فعل ماضٍ (مضارعه: يُولَدُ) - للمفرد المذكر الغائب - ليس له حرف زائد (مجرد ثلاثي) - مجهول
- (۳) يُوَاكِهَ: فعل مضارع و مع «كَانَ» يُعَادِلُ الماضِي الاستمراريّ في الفارسيّة - حروفه الأصلية: و ، ج ، هـ؛ له حرفان زائدان
- (۴) يَتَغَلَّبُ: فعل مضارع و مع حرف «أَنْ» يُعَادِلُ المضارع الالتزاميّ في الفارسيّة - صيغته للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي من باب تَعْمِيل

۸۸- عین معنی حرف اللام یختلف عن الباقي في فعل «لننتبه»:

- (۱) این نقصد آن نَسَبَح في الماء فلننتبه إلى عمقه!
- (۲) لننتبه حتى نشاهد جمال الطبيعة في كلّ شيء!
- (۳) تكلم أبي معنا لننتبه إلى الخطرات التي أمامنا!
- (۴) إن الإمتحانات قريبة فلننتبه فرصنا القليلة!

۸۹- عین «كَانَ» ليس بمعنى المضارع:

- (۱) كان الشيطان للإنسان عدوًّا مُبِينًا!
- (۲) كانَ أعظمُ البلاءِ للإنسانِ انقطاعَ الرّجاءِ!
- (۳) كانَ هذا الطّالِبُ ساكتًا وَ ما قالَ كلمةً عَنِ المَوْضُوعِ!
- (۴) إِنَّمَا الحليمُ مَنْ إذا قَدَرَ عَفَا وَ كانَ الحِلْمُ غالبًا على كُلِّ أمره!

۹۰- عین فعلاً ناقصاً لا يُغَيِّرُ حذفه ترجمة العبارة:

- (۱) كان حامد كتبَ مقالةً عَنِ حياة يوسف و إخوته!
- (۲) كانَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) أُسوةً حَسَنَةً لِكُلِّ المُسْلِمِينَ!
- (۳) كان وليّ الحميم يُفَرِّجُ عَنِ المَكْرُوبِ وَ يَحْمِي الأهل!
- (۴) كان دفتر ذكريات أختي الصّغرى عَلى المِنضدة!

عربی، زبان قرآن (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقهصناعة النفط
یا مَنْ فِي الْبَحَارِ عَجَائِبُهُ
درس‌های ۷ و ۸
صفحه‌های ۹۳ تا ۱۱۹

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۹۱ - ۹۶)

۹۱- «إِعْلَمْ أَنَّ ثَمَرَةَ الْعِلْمِ مُدَارَةُ النَّاسِ!»:

(۱) بدان که میوه علم، مدارا کردن با مردم است!

(۲) بدان که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

(۳) دانستم که مدارا کردن با مردم، میوه علم است!

(۴) دانستم که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

۹۲- «عَلَى امْتِدَادِ هَذِهِ الْأَنْبَابِ تَوْجَدُ أَعْمَدَةُ اتِّصَالَاتِ كَمَحَطَاتِ إِنْذَارٍ وَ لُوحَاتٍ تَحْذِيرِيَّةٍ تُحَذِّرُ الْمُواطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ لِبِنَاءِ الْعِمَارَةِ أَوْ لِلزَّرْعَةِ!»:

(۱) در طول این لوله‌ها سکوها‌ی مخابراتی به‌عنوان ایستگاه هشداردهنده وجود دارند و تابلوهای هشدار که هموطنان از کندن زمین برای ساختمان یا کشاورزی منع می‌شوند!

(۲) در امتداد این لوله‌ها دکل‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار وجود دارند و تابلوهای هشدار که شهروندان را از کندن زمین برای ساخت ساختمان یا کشاورزی بر حذر می‌دارد!

(۳) در امتداد لوله‌ها ستون‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌شود و تابلوهای هشداردهنده‌ای که شهروندان را از حفاری زمین برای بنای ساختمان‌ها یا کشاورزی منع می‌کند!

(۴) این لوله‌ها را در امتداد دکل‌های اتصال برق به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌کنند و تابلوی هشدار که شهروندان از حفر زمین برای ساختمان‌سازی یا امور کشاورزی بر حذر داشته می‌شوند!

۹۳- «إِذَا تَأَمَّلَ الْإِنْسَانُ فِي أَسْرَارِ الْبَحَارِ وَ مَخْلُوقَاتِهَا الْعَجِيبَةِ، يَزِدُّهُ إِيمَانُهُ بِقُدْرَةِ اللَّهِ وَ حِكْمَتِهِ!»:

(۱) هرگاه انسان در رازهای دریاها و آفریده‌های شگفت‌آنها بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌شود!

(۲) اگر انسان به رازهای دریاها و آفریده‌های شگفت‌آور آنها فکر بکند، قدرت و حکمت خداوند بر ایمان وی می‌افزاید!

(۳) هرگاه انسان در رازهای دریاها و شگفتی آفریده‌هایش بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌گردد!

(۴) اگر انسان به آفریده‌های عجیب دریاها فکر کند، خداوند با قدرت و حکمت خویش بر ایمان او می‌افزاید!

۹۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) وَجِدَ مَكَانَ تَجْمُعِ الْأَسْمَاكِ بِمُسَاعَدَةِ الدَّلَافِينَ الذَّكِيَّةِ: محلّ جمع شدن ماهی‌ها را با کمک دلفین‌های باهوش پیدا کردم!

(۲) عَرَفَنِي مُحَمَّدٌ عَلَى أَكْبَرِ الدُّوَلِ الْمُصَدِّرَةِ لِلنَّفْطِ أَمْسٍ: دیروز بزرگترین کشورهای صادر کننده نفت را به محمد معرفی کردم!

(۳) فِي الصَّنَاعَةِ يُصَنِّعُ مِنَ النَّفْطِ الْمَطَّاطَ وَ مُبِيدَاتِ الْحَشَرَاتِ!: در صنعت، از نفت، پلاستیک و حشره‌کش‌ها ساخته می‌شوند!

(۴) لَنَا صَدِيقٌ يَسْتَمِعُ لِلْقُرْآنِ وَ يَعْمَلُ بِتَعَالِيمِهِ النَّافِعَةِ: دوستمان به قرآن گوش فرامی‌دهد و به آموزه‌های سودمندش عمل می‌کند!

۹۵- « قطعاً ایران سود زیادی از راه انتقال نفت و گاز به بعضی کشورها به دست آورده است! » عَيْنِ الصَّحِيح:

- (۱) إِنَّ إِيْرَانَ قَدْ تَكَتْسَبُ نَفْعاً كَبِيراً مِنْ خِلَالِ تِجَارَةِ النَّفْطِ وَ الْغَازِ!
- (۲) نَقَلَتْ إِيْرَانُ النَّفْطَ وَ الْغَازَ إِلَى بَعْضِ الدُّوَلِ لِلْحُصُولِ عَلَى نَفْعٍ كَبِيرٍ!
- (۳) قَدْ اِكْتَسَبَتْ إِيْرَانُ نَفْعاً كَبِيراً عَبْرَ نَقْلِ النَّفْطِ وَ الْغَازِ إِلَى بَعْضِ الدُّوَلِ!
- (۴) إِنَّ نَقْلَ النَّفْطِ وَ الْغَازِ إِلَى بَعْضِ الدُّوَلِ قَدْ جَلَبَ نَفْعاً كَبِيراً لِإِيْرَانَ!

۹۶- عَيْنِ الْاِنْسِبِ لِلْمَفْهُومِ: « مَا عُمِّرَتِ الْبُلْدَانُ بِمَثَلِ الْعَدْلِ! »

(۱) اگر ز باغ رعیت ملک خورد سیبی	برآورند غلامان او درخت از بیخ
(۲) هر که آمد عمارت نو ساخت	رفت و منزل به دیگری پرداخت
(۳) پایداری به عدل و داد بود	ظلم و شاهی چراغ باد بود
(۴) رعیت چو بیخند و سلطان درخت	درخت ای پسر باشد از بیخ سخت

۹۷- عَيْنِ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) إِنَّ الْإِشَارَاتِ التَّحْذِيرِيَّةَ الصَّفْرَاءَ تُحَذِّرُ الْمُواطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ لَغَرَضِ الْبِنَاءِ!
- (۲) يُؤَدِّي النَّفْطُ دَوْرًا مُهِمًّا فِي صِنَاعَةِ الْعَدِيدِ مِنَ الْأَدْوِيَةِ لِمُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ!
- (۳) رَغْمَ أَنَّ السَّرِيرَ مَكْسُورٌ وَ الْمُكَيِّفَ لَا يَعْمَلُ، لَكِنَّ كُلَّ شَيْءٍ سَيُصْلَحُ بِسُرْعَةٍ!
- (۴) مَعَ انْقِطَاعِ تَيَّارِ الْكَهْرِبَاءِ لَيْلاً، يَغْرُقُ كُلُّ مَكَانٍ فَجْأَةً فِي ظِلْمَةٍ شَدِيدَةٍ!

۹۸- عَيْنِ مَا لَيْسَ فِيهِ الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ (= الْمَبْنِي لِلْمَجْهُولِ):

- (۱) الْمِينَاءُ مَكَانٌ عَلَى شَاطِئِ الْبِحَارِ تَشَاهِدُ السُّفُنَ إِلَى جَنْبِهِ!
- (۲) بِلَادُنَا غَنِيَّةٌ بِالنَّفْطِ وَ هِيَ تُصَدِّرُ النَّفْطَ وَ مُشْتَقَّاتِهِ إِلَى الْبِلَادِ الْصِّنَاعِيَّةِ!
- (۳) الْبَيْزُ حُفْرَةٌ عَمِيقَةٌ يَسْتَخْرُجُ الْمَاءُ مِنْهَا أَوْ النَّفْطَ!
- (۴) تَنْتَقِلُ مُشْتَقَّاتُ النَّفْطِ مِنَ الْمَصَافِي إِلَى مَحَطَّاتِ الْوُقُودِ فِي أَنْحَاءِ الْبِلَادِ!

۹۹- عَيْنِ الْعِبَارَةِ الَّتِي لَا يُوجَدُ فِيهَا «نُونُ الْوَقَايَةِ»:

- (۱) يَا جَدَّتِي لَا تَكُونِي بَعِيدَةً عَنِّي فَإِنَّ هَذَا الشَّارِعَ مُزْدَحِمٌ جَدًّا!
- (۲) لَا تَحْزَنِي يَا صَدِيقَتِي الْعَزِيزَةَ، فَإِنَّ خَبْرًا تَخَافِينَ إِبْلَاغَهُ قَدْ بَلَغَنِي!
- (۳) كَيْفَ أَمْرُنِي زَمِيلُكَ بِالسَّكُوتِ وَ هُوَ يَتَكَلَّمُ دَائِمًا أَثْنَاءَ تَدْرِيسِ الْمَعْلَمِ!
- (۴) ظَنَّنِي عَنْ بَعْضِ أَعْمَالِ زَمَلَانِي قَدْ يَكُونُ خَطَأً فَعَلَيَّْ أَنْ أَجْتَنِبَ بَعْضَ الظَّنِّ!

۱۰۰- كم مجروراً بحرف الجر في هذه العبارة؟

« يُشَاهِدُ أَعْضَاءُ الْأُسْرَةِ فَلَمَّا رَأَوْا رَائِعاً عَنِ الدُّلْفِينِ الَّذِي أَنْقَذَ إِنْسَاناً مِنَ الْغَرَقِ، وَ أَوْصَلَهُ إِلَى الشَّاطِئِ! »

(۱) واحد	(۲) إثنتان	(۳) ثلاثة	(۴) أربعة

مِنَ الْأَشْعَارِ الْمُنْسُوبَةِ إِلَى الْإِمَامِ
عَلِيِّ (ع)
تَمَارِينِ
صفحه‌های ۱۱ تا ۱۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی، زبان قرآن (۳)

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۰۱ - ۱۰۴)

۱۰۱- **نهایی** ﴿... قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾:

- (۱) ... گفتند ما را علمی نیست، همانا فقط تو نهان‌ها را می‌دانی!
- (۲) ... گفتند هیچ علمی نداریم، همانا تو بسیار دانای پنهان‌ها هستی!
- (۳) ... گفتند هیچ دانشی نداریم، قطعاً تو نسبت به نهان بسیار دانایی!
- (۴) ... گفتند دانشی برای ما نیست، زیرا تو بسیار دانای نهان‌ها هستی!

۱۰۲- **نهایی** « لَا شَيْءَ أَسْوَأَ مِنْ أَنْ تَظْلِمَ إِنْسَانًا لَيْسَ لَهُ أَحَدٌ سِوَى اللَّهِ »:

- (۱) هیچ چیزی بدتر از ظلم به انسانی که غیر از خدا کسی کنارش نیست، وجود ندارد!
 - (۲) هیچ ظلمی از این بدتر نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، روا داشته شود!
 - (۳) چیزی بد نیست جز این که به فردی ستم کنی که غیر از خدا احدی را ندارد!
 - (۴) هیچ چیزی بدتر از این نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، ستم کنی!
- ۱۰۳- **نهایی** « لِكُلِّ إِنْسَانٍ هَدَفٌ يَعِيشُ لَهُ وَ يَسْعَى إِلَى تَحْقِيقِهِ وَ الَّذِي لَا هَدَفَ لَهُ تُصْبِحُ حَيَاتُهُ عِبْثًا »:

- (۱) همه انسان‌ها هدفی دارند که به‌خاطر آن زندگی می‌کنند و برای تحققش می‌کوشند و کسی که هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده خواهد شد!
- (۲) هدفی هست که هر انسانی برایش زیسته است و برای برآورده کردن آن تلاش می‌کند و آن که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش عبث است!
- (۳) هر انسانی برای هدفی زندگی می‌کند و برای رسیدن به آن سعی می‌کند و هر کس که هیچ هدفی نداشته باشد، حیاتش بیهوده می‌شود!
- (۴) هر انسانی هدفی دارد که به‌خاطر آن زندگی می‌کند و برای برآورده کردنش می‌کوشد و آن که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده می‌شود!

۱۰۴- عَيْنُ الْخَطَأِ:

- (۱) لَيْتَ الْمَطَرُ يَنْزِلُ عَلَى الْأَرْضِ الْجَائِفَةِ!: کاش باران بر زمین‌های خشک ببارد!
- (۲) لَا خَافَ مِنْ تَمَرِينِ سَهْلٍ كَلَّفْنَا الْمُعَلِّمَ!: از تمرین آسانی که معلّم به ما تکلیف داد، نمی‌ترسیم!
- (۳) قَدْ انْقَطَعَتْ غُصُونُ الشَّجَرَةِ الْخَضِرَاءِ!: شاخه‌های درخت سبز بریده شده است!
- (۴) إِنَّ الْعَاقِلَ لَنْ يَكْتَسِبَ الْعَدَاوَةَ بَيْنَ الْآخِرِينَ!: همانا عاقل میان دیگران دشمنی کسب نمی‌کند!

۱۰۵- عَيْنُ الْخَطَا: (عن المفردات)

- (۱) ابْحَثْ عن معنى «العصارة» في الْمُعْجَم! (جمع: المعاجم)
- (۲) ذلك الكتابُ لا ريبَ فيه ...! (مترادف: شكّ)
- (۳) أيّها النَّاسُ كونوا نُقَادَ الكلام! (مفرد: ناقد)
- (۴) إِنَّمَا الفخر لعقل ثابت! (متضاد: سوى)

۱۰۶- عَيْنُ الْخَطَا: (عن المفهوم)

- (۱) دليل السّفر: الَّذي يهّدي المُسافرين في السّفر!
 - (۲) العصب: خيطٌ أبيضٌ في الجسم يجري فيه الحسّ!
 - (۳) الطّينة: التُّراب المُختلط بالماء و هو قد فقد رطوبته!
 - (۴) العصارة: ماء الفواكه يُؤخذ و يُشرب بسبب فوائده للجسم!
- ۱۰۷- عَيْنُ الْخَطَا في الإعراب و التحليل الصرفي: «لا فقر أشدّ من الجهل و لا عبادة مثل التّفكّر!»

- (۱) فقر: اسم - مفرد مذكّر - نكرة - معرب / اسم «لا» النّافية للجنس
- (۲) عبادة: مفرد مؤنث - مصدر (فعله الماضي: عبد) - معرب / اسم «لا» النّافية للجنس
- (۳) التّفكّر: مفرد مذكّر - مصدر (حروفه الأصليّة: ف ك ر؛ و له حرف زائد واحد) / مجرور بحرف الجرّ
- (۴) أشدّ: مذكّر - اسم تفضيل (على وزن: أفعل؛ يعادل «تر» في التّرجمة الفارسيّة) / خبر «لا» النّافية للجنس

۱۰۸- عَيْنُ الْخَطَا: (عن الحروف المشبّهة بالفعل)

- (۱) لَيْتَ مهدياً يجتهد أكثر! (تفيد معنى التّمني)
- (۲) كَانَهُنَّ الياقوت و المَرجان! (تفيد معنى التشبيه)
- (۳) أ تزعّم أُنْكَ جرمٌ صغير! (تستخدم لإيجاد الصّلة بين الجملتين)
- (۴) إِنَّ العاقبة للمتّقين من بين النَّاس! (تؤكد الاسم الَّذي جاء بعدها)

۱۰۹- عَيْنُ الصّحِيح في استخدام الحروف المشبّهة بالفعل:

- (۱) لعلّ من يبذل جهوده باخلاص ناجح!
- (۲) لَيْتَ المسلمين متّحدين على أعدائهم!
- (۳) كأنّ علماؤنا في هذه المدينة مأیوسون!
- (۴) إِنَّ الإنسان في جميع مراحل الحياة مجتهداً!

۱۱۰- عَيْنُ الصّحِيح:

- (۱) لا أحدٌ يهتمّ بالحقيقة هناك!
- (۲) لا مفرّ لمن يهرب!
- (۳) لا الكنز يُغني من القناعة!
- (۴) لا شيئاً يفرّق بيننا إلّا أنفسنا!

تاریخ (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام

تا پایان صفویه

فصل چهارم: اروپا در قرون وسطا

و عصر جدید

(درس‌های ۱۳ تا ۱۶)

صفحه‌های ۱۳۵ تا ۱۸۶

۱۱۱- هریک از گزاره‌های زیر، به ترتیب مربوط به کدام پادشاه صفوی است؟

- (الف) با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب داخلی و خارجی، پایه‌های حکومت صفوی را تثبیت کرد.
 (ب) دستور قتل امام‌قلی‌خان را صادر کرد.
 (ج) بخش وسیعی از سرزمین‌های شرق ایران تا رود جیحون (آمویه) تحت حاکمیت صفویان درآمد.
 (د) زمین‌های فراوانی را به املاک خاصه پادشاهی تبدیل کرد.
 (ه) روند انحطاط و زوال صفویان شدت گرفت.

(۱) شاه تهماسب اول - شاه صفی - شاه اسماعیل اول - شاه عباس اول - شاه سلیمان

(۲) شاه تهماسب اول - شاه عباس دوم - شاه اسماعیل اول - شاه عباس اول - شاه سلطان حسین

(۳) شاه اسماعیل اول - شاه عباس دوم - شاه عباس اول - شاه تهماسب اول - شاه سلیمان

(۴) شاه اسماعیل اول - شاه صفی - شاه عباس اول - شاه تهماسب اول - شاه سلطان حسین

۱۱۲- کدام یک از عبارات‌های زیر درباره تحولات فرهنگی، هنری و اجتماعی عصر صفوی، درست است؟

- (الف) شاه عباس اول با ساخت میدان نقش جهان، مجموعه‌ای ایجاد کرد که علاوه بر شکوه معماری، کاربردهای متنوعی از جمله برگزاری مسابقات ورزشی و پذیرایی از سفرا داشت.
 (ب) با وجود حمایت شاهان از هنر، در این دوره هنر خوشنویسی افول یافت؛ اما نگارگری توانست به اوج شکوفایی خود برسد.
 (ج) در عصر صفوی، پارچه‌بافی به شکوفایی رسید و شهرهایی مانند کاشان و یزد در تولید پارچه‌های زری‌بافت تخصص داشتند؛ درحالی‌که کرمان در تولید شال ترمه مهارت داشت.
 (د) بهاءالدین محمدبن حسین عاملی، معروف به شیخ بهایی، از شاگردان ملاصدرا بود و در فلسفه، مؤسس مکتب فلسفی «حکمت متعالیه» به‌شمار می‌رود.

(۱) «الف» و «ب»

(۲) «الف» و «ج»

(۳) «ب» و «د»

(۴) «ج» و «د»

۱۱۳- کدام یک از موارد زیر درباره جنگ‌های صلیبی، نادرست تدوین شده است؟

- (الف) شکست امپراتوری بیزانس در نبرد ملازگرد، انگیزه اصلی پاپ اوربان دوم برای فراخواندن مسیحیان به جنگ با مسلمانان بود.
 (ب) فرماندهی جنگ‌های صلیبی علیه مسلمانان، برعهده پاپ و مبلغان مذهبی پیرو او بود.
 (ج) پس از سقوط بیت‌المقدس به دست صلیبیان، ساکنان مسلمان و یهودی آن شهر قتل‌عام شدند.
 (د) بر اثر جنگ‌های صلیبی، بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه رونق پیشین خود را از دست داده و دچار رکود شدند.

(۱) «ب» و «د»

(۲) «الف» و «ج»

(۳) «الف» و «د»

(۴) «ب» و «ج»

۱۱۴- کدام یک از شهرهای ایتالیایی، تجارت در دریای مدیترانه و سواحل غربی اروپا را در اختیار داشتند؟

- (۱) جنوا، فلورانس، پیزا و ونیز
 (۲) فلورانس، پالرمو، جنوا و پیزا
 (۳) رم، پالرمو، فلورانس و جنوا
 (۴) ونیز، جنوا، پیزا و پالرمو

۱۱۵- اگر پرتغال (۱)، انگلیس (۲) و آلمان (۳) باشد، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) از آنجا که (۲) از تجارت پروتوق دریای مدیترانه سود زیادی نمی‌برد، انگیزه بیشتری برای کشف سرزمین‌های جدید داشت.
 (۲) مهم‌ترین شخصیتی که نهضت اصلاح دین به نام او شناخته می‌شود، مارتین لوتر از کشور (۳) بود.
 (۳) با اختراع تلسکوپ توسط گالیله، استاد دانشگاهی معروف در (۳)، فرضیه‌های کوپرنیک را اثبات کرد.
 (۴) (۱) با سرکوب بومیان، آمریکای مرکزی و بخش اعظم آمریکای جنوبی را تحت سلطه استعماری خود درآورد.

تاریخ ایران و جهان (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

۱۱۶- کدام یک از عبارت‌های زیر صحیح است؟

- (الف) واستریوشان سالار، مسئولیت گردآوری مالیات بخش کشاورزی را بر عهده داشت.
(ب) تا زمان داریوش بزرگ، در بیشتر نواحی سکه (پول) رواج زیادی داشت.
(ج) در زمان هخامنشیان ضرب سکه طلا برای ساتراپ‌ها آزاد بود و با اجازه پادشاه، می‌توانستند سکه ضرب کنند.
(د) آموزه‌های زرتشت تأثیر به‌سزایی بر انتقال تدریجی آریائی‌ان از زندگی شبنانی به زندگی کشاورزی داشت.
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «ب» و «د» (۳) «الف» و «د» (۴) «ب» و «ج»

۱۱۷- کدام گزینه بیانگر مطلبی نادرست در خصوص تجارت در ایران باستان است؟

- (۱) در عهد هخامنشیان مانند گذشته، تجارت فراتر از دادوستد اشیای تجملی و گران قیمت بود.
(۲) ساسانیان به‌مراتب بیشتر از حکومت‌های پیشین، قوانین مربوط به خرید و فروش را اجرا می‌کردند.
(۳) برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین، یکی از دلایل مهم رونق بازرگانی خارجی در دوره سلوکیان بود.
(۴) در دوران فرمانروایی ساسانیان، تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی گسترش چشمگیری پیدا کرد.

۱۱۸- کدام گزینه درباره دین زرتشت درست است؟

- (۱) بیشتر پژوهشگران احتمال می‌دهند که زرتشت در قرن‌های هفتم و ششم پیش از میلاد می‌زیسته است.
(۲) بر پایه تعالیم زرتشت، جاودانان مقدس و امشاسپندان، دو نیرو یا مینوی نیک و بد در جهان هستند.
(۳) اوستا در زمان یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم بر روی پوست گاو نوشته شد.
(۴) در زمان سلوکیان ستایش ایزدمهر به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت و در آنجا به کیشی مستقل تبدیل شد و سپس به اروپا رسید.

۱۱۹- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

- (الف) کتاب دینی اوستا
(ب) منظومه‌های داستانی
(ج) سنگ‌نوشته‌های پادشاهان هخامنشی
(د) گزارش‌های مورخان غیرایرانی
- (۱) منابع «الف» و «ب» به یک زبان نوشته شده‌اند.
(۲) هر دو منبع «ب» و «د» به اهمیت تربیت و ارزش دانایی و خردورزی تأکید می‌کردند.
(۳) «ج» و «د» دلالت بر وجود زبان فارسی باستان از شاخه ایرانی باستان می‌کنند.
(۴) زبان منابع «ج» و «الف»، زبانی بود که تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت.

۱۲۰- پیرامون مقایسه وضعیت فرهنگ و هنر در دوره سلوکیان و اشکانیان، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

- (۱) در دوران سلوکیان و اشکانیان، به‌ترتیب شاهد نفوذ کم و زیاد فرهنگ و هنر یونانی در کشورمان هستیم.
(۲) هنر در دوران سلوکیان، به‌نوعی تقلید از هنر یونانی بود؛ اما در دوران اشکانیان اثری از این تقلید دیده نمی‌شود.
(۳) در دوران اشکانیان، ترویج هنر یونانی به‌دست مهاجران یونانی مشهود است؛ اما در آثار دوران سلوکیان هنر مستقلی دیده می‌شود.
(۴) هنر سلوکیان، دنباله‌روی فرهنگ و هنر مهاجران یونانی بود؛ اما در زمان اشکانیان، این تأثیرپذیری کاهش یافت.

فصل چهارم: نواحی سیاسی

(درس‌های ۹ تا ۱۱)

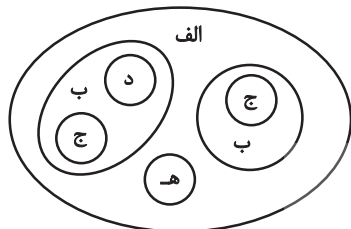
صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۵۹

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

جغرافیا (۲)

۱۲۱- سعید، حامد، میلاد و رضا پس از پایان کلاس جغرافیا، به سراغ تصویری رفتند که معلم بر روی تخته کشیده بود و در مورد آن بحث و نظر خود را

بیان کردند. با توجه به تصویر زیر، نظر کدام‌یک از آن‌ها اشتباه است؟

۱) سعید: «الف» یک ناحیه سیاسی فراملی، «ب» و «ه» یک ناحیه سیاسی ملی و «د» و «ج» یک

ناحیه سیاسی فروملی است.

۲) حامد: «الف» یک ناحیه سیاسی فراملی، «ب» و «ه» یک ناحیه سیاسی ملی و «ج» و «د» یک

ناحیه سیاسی ویژه است.

۳) میلاد: «الف» یک ناحیه سیاسی ملی، «ب»، «د» و «ج» یک ناحیه سیاسی فروملی و «ه» یک ناحیه سیاسی ویژه است.

۴) رضا: «الف» یک ناحیه سیاسی فراملی، «ب» یک ناحیه سیاسی ملی و «ه»، «ج» و «د» یک ناحیه سیاسی ویژه است.

۱۲۲- با توجه به متن زیر، کدام گزینه در رابطه با انواع مرزها صحیح است؟

«در بخش‌هایی از زمین که امکان استفاده از پدیده‌های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود ندارد، با استفاده از مختصات جغرافیایی خط مرزی

تعیین می‌شود؛ مانند مرز بین کانادا و آمریکا روی مدار ۴۹ درجه شمالی و مرز بین کره شمالی و جنوبی که توافق کردند خط مرزی روی مدار ۳۸

درجه تعیین شود.»

۱) مرز بین کانادا و آمریکا روی مدار ۴۹ درجه شمالی، از جمله مرزهای پیش‌تاز است که معمولاً این نوع مرزها مشکلی ایجاد نمی‌کنند و از زمان‌های

قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند.

۲) در زمان تقسیم کره به دو کشور و تعیین مرز آن‌ها بر روی مدار ۳۸ درجه، همانند مرز بین هند و پاکستان، شرایط فرهنگی در نظر گرفته شده است.

۳) مرز بین عراق و ایران در اروندرود، از جمله مرزهای طبیعی است که در رودهای قابل کشتی‌رانی، مانند این رود، خط مُنصف بهترین خط مرزی است.

۴) مرز میان ایران و افغانستان همچون مرز بین کانادا و آمریکا با توافق دو کشور هم‌جوار بر روی زمین تعیین و علامت‌گذاری شده است.

۱۲۳- در ارتباط با «نظام سیاسی فدرال»، کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) در این نظام، ایالت‌ها صرفاً در امور داخلی دارای اختیارات اجرایی هستند و در زمینه قانون‌گذاری تابع تصمیمات مجلس سنا در مرکز می‌باشند.
- (۲) تفکیک قدرت بین مرکز و ایالت‌ها، به گونه‌ای است که حکومت مرکزی تنها در حوزه‌های دفاع، سیاست خارجی و پول ملی اقتدار دارد و ایالت‌ها در امور داخلی دارای استقلال قانون‌گذاری هستند.
- (۳) به دلیل وجود نظام دو سطحی قدرت، هماهنگی کاملی میان قوانین ایالتی برقرار است و تضاد قانونی در برنامه‌ریزی‌های توسعه، میان ایالت‌ها مشاهده نمی‌شود.
- (۴) حکومت مرکزی در الگوی فدرال نقش واسطه و ناظر را به عهده دارد و در سطوح اجرایی و قانون‌گذاری مستقیماً بر تصمیمات مجالس ایالتی نظارت دارد.

۱۲۴- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه صحیح است؟

ج: هلفورد مکیندر

ب: راتزل

الف: آلفرد ماهان

- (۱) براساس نظریه «الف»، اگر کشوری قوی در مجاورت دولتی ضعیف باشد، نمی‌تواند در عرصه سیاست آنچنان پر قدرت باشد.
- (۲) براساس نظریه «ب»، سیاست‌های جنگ‌طلبانه آلمان به دلیل دسترسی به منبع بزرگ قدرت در جهان، شکل گرفت.
- (۳) براساس نظریه «ج»، مجاورت یک کشور با یک یا چند دریا و داشتن جمعیت کافی، از آن یک ابر قدرت می‌سازد.
- (۴) براساس نظریه «ب»، اگر کشورهای با وسعت ناکافی برای جمعیت خود، درصدد توسعه سرزمین‌های خود برنمایند، نابودی آن‌ها حتمی است.

۱۲۵- درباره کشور لهستان، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

- (۱) بین روسیه و آلمان قرار گرفته است و شکلی فشرده دارد؛ این عوامل به ترتیب قدرت ملی آن را افزایش و کاهش می‌دهند.
- (۲) میان آلمان و روسیه قرار گرفته است و شکلی جمع‌وجور دارد؛ هر دو عامل ذکر شده، به‌طور مشترک، باعث کاهش قدرت ملی آن شده است.
- (۳) کشوری جمع‌وجور است و موقعیت حائلی دارد؛ می‌توان گفت این عوامل، به ترتیب قدرت ملی آن را افزایش و کاهش می‌دهند.
- (۴) کشوری جمع‌وجور است و موقعیت حائلی دارد؛ می‌توان گفت هر دو عامل ذکر شده، به‌طور مشترک، قدرت ملی آن را افزایش می‌دهند.

جغرافیای ایران

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

فصل سوم: جغرافیای

انسانی ایران

(درس‌های ۹ و ۱۰)

صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۶

۱۲۶- با توجه به نوع سکونتگاه در تصویر، کدام گزینه درباره این سکونتگاه درست است؟

- ۱) قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته شده، این نوع سکونتگاه است.
- ۲) جمعیت زیاد در این نوع سکونتگاه، سبب شده است خانه‌ها فشرده و محله‌ها پرتراکم شوند.
- ۳) بیشتر مردم این نوع سکونتگاه در بخش خدمات و صنعت شاغل هستند.
- ۴) در این نوع سکونتگاه عرضه خدماتی نظیر بیمارستان، فروشگاه و حمل و نقل عمومی، کمتر و محدودتر است.

۱۲۷- کدام یک از گزاره‌های زیر در مورد پدیده «مهاجرت معکوس» نادرست است؟

- ۱) این پدیده به‌طور عمده، در نتیجه مشکلات و کمبود امکانات رفاهی در مبدأ اتفاق می‌افتد.
- ۲) معمولاً این دسته از مهاجران به اقامت کوتاه‌مدت بسنده نکرده و اقدام به خرید ملک در مقصد می‌کنند.
- ۳) روند کلی تغییرات جمعیت شهری و روستایی در بیش از ۳۰ سال گذشته، با پدیده فوق در تعارض اساسی است.
- ۴) این پدیده معمولاً از سکونتگاه‌های بزرگتر با جمعیت بیشتر به سکونتگاه‌های کوچکتر با جمعیت کمتر رخ می‌دهد.

۱۲۸- در ارتباط با توان‌های اقتصادی ایران، کدام موارد نادرست است؟

الف) توجه انسان به اقتصاد، معلول شناخت محیط و ظرفیت‌های محیطی است تا از مکان‌ها به‌طور صحیح و بهینه استفاده کند و بستر مناسبی برای فعالیت‌های اقتصادی به ارمغان بیاورد.

- ب) شکوفایی بخش کشاورزی، مستلزم فراهم‌سازی امکانات مناسب توسط بخش‌های خدمات و صنعت است.
 - ج) نوسانات آب و هوایی، در زمره چالش‌هایی است که زمینه‌ساز وابستگی کشور به واردات اقلام زراعی شده است.
 - د) تنوع تولیدات باغی در ایران، نتیجه اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نقاط مختلف کشور است.
 - ه) گستردگی کشور در عرض جغرافیایی، بستر مناسبی را برای تولید انواع غلات، حبوبات و نباتات علوفه‌ای فراهم آورده است.
- ۱) «الف» و «د» ۲) «ج» و «ه» ۳) «ه» و «الف» ۴) «ب» و «د»

۱۲۹- عدم تعادلی که در پراکندگی قطب‌های صنعتی در کشور به وجود آمده است، نتیجه چیست؟

- ۱) قابلیت پایین شیوه‌های بهره‌برداری از منابع طبیعی
- ۲) اولویت پایین بخش صنعت در توسعه مناطق مختلف کشور
- ۳) در اختیار نبودن راه‌ها و وسایل حمل و نقل کافی و مطلوب
- ۴) عدم توجه کافی به توان‌ها و ظرفیت‌های محیطی ایران

۱۳۰- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر، در کدام گزینه به‌ترتیب بیان شده است؟

- الف) بسیاری از امکانات خدماتی در ایران از طریق بخش دولتی انجام می‌شود.
- ب) رسالت نهاد آموزش و پرورش، ارائه خدمات آموزشی و رفاهی به افراد جامعه است.
- ج) سازمان WTO ایران را از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی در رتبه پنجم قرار داده است.
- د) ایران به‌دلیل موقعیت استراتژیکی ویژه، عبور جاده ابریشم و راه ادویه از نظر گردشگری قدمت دارد.
- ه) تنوع زیستی ایران با وجود زیست‌بوم‌های بسیار گوناگون گیاهی و جانوری، زمینه ژئوتوریسم را فراهم کرده است.

- ۱) غ - ص - غ - غ - ص ۲) ص - غ - غ - غ - ص ۳) ص - غ - غ - غ - غ ۴) ص - غ - ص - ص - غ

فلسفه یازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

چیستی انسان (۱) و (۲)

انسان؛ موجود اخلاقی گرا

درس‌های ۹ تا ۱۱

صفحه‌های ۶۹ تا ۹۳

۱۳۱- اگر موجودی توانایی سخن گفتن داشته باشد، اما فاقد قوه تعقل و استدلال باشد، بر اساس دیدگاه ارسطو کدام نتیجه درست‌تر است؟

(۱) به دلیل سخن گفتن، ناطق محسوب می‌شود.

(۲) از آنجاکه دارای نفس انسانی است، حتماً ناطق است.

(۳) ناطق بودن او تحقق نیافته است؛ زیرا ملاک، قوه تعقل است.

(۴) در مرتبه انسانی قرار دارد؛ زیرا سخن گفتن موجب کسب دانش می‌شود.

۱۳۲- کدام عبارت درباره «دیدگاه فیلسوفان در مورد چیستی انسان» درست است؟

(۱) هرگونه توصیف از پیچیدگی بدن انسان، تنها در صورتی معنادار است که دیدگاه فیلسوفان معتقد به انسان تک‌ساحتی را پذیرفته باشیم.

(۲) ارسطو، نطق و ناطق بودن انسان را هم در سامان‌دهی و تنظیم استدلال، هم در انتقال محتوای استدلال مؤثر می‌داند.

(۳) به باور ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، انسان به سبب زیست اجتماعی، ناگزیر به رعایت اصول اخلاقی و فطری می‌شود.

(۴) داروینیست‌ها با تکیه بر نظریه تکامل، تفاوت انسان با سایر حیوانات را تفاوتی کیفی در ساحت وجودی او می‌دانند.

۱۳۳- مطابق نظرات مطرح‌شده در دوره جدید اروپا درباره حقیقت انسان، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) منکران وجود نفس در انسان، دیدگاهی کاملاً مخالف با آرای دکارت و کانت دارند.

(۲) دکارت، بدن را ماشینی پیچیده می‌داند که برخلاف نفس تابع قوانین فیزیکی است.

(۳) کانت در استدلال خود علاوه بر اثبات حقیقت نفسانی انسان، وجدان اخلاقی را نیز به اثبات رساند.

(۴) دو جریان شکل‌گرفته در اروپای جدید، از حیث قدرت تأثیرگذاری در یک سطح قرار نداشتند.

۱۳۴- کدام گزینه توصیف درستی از مبنای تمایز در هستی‌شناسی سهروردی ارائه می‌دهد؟

(۱) با حرکت موجودات به سمت مشرق عالم، از شدت درخشش نوری و کمال آنها کاسته می‌شود.

(۲) موجودات بر اساس میزان تفاوت با مفهوم «عدم» از یکدیگر متمایز می‌شوند.

(۳) معیار اصلی تفاوت میان موجودات، میزان شدت یا ضعف نورانیت آنهاست.

(۴) موجودات جهان بر اساس تفاوت در ماهیت‌هایشان از یکدیگر متمایز می‌شوند.

۱۳۵- کدام یک از گزینه‌ها، عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

«با تکیه بر آرای انسان‌شناختی ابن‌سینا، پذیرفتنی نیست که حقیقت انسان را صرفاً محصول فرآیندهای مادی و بدنی بدانیم و

درعین حال او را ..»

(۱) موجودی معرفی کنیم که توانایی کسب علم و ادراک مفاهیم کلی را دارد.

(۲) خاستگاه پدیدآمدن امور متعالی و ارزش‌هایی مانند عشق و اخلاق بدانیم.

(۳) موجودی تعریف کنیم که صرفاً تحت تأثیر عوامل محیطی، برای بقای خود تلاش می‌کند.

(۴) واجد روحی مجرد بدانیم که در نظام خلقت دارای جایگاهی بسیار رفیع است.

۱۳۶- کدام گزینه درباره انسان و حقیقت او در دیدگاه ملاصدرا درست است؟

- (۱) به دلیل ظرفیت بی‌نهایت انسان، رسیدن وی به عالی‌ترین مراتب کمال حتمی است.
- (۲) در ابتدای زندگی هر فرد، ماهیت و هویت انسانی او به صورت قطعی تعیین می‌گردد.
- (۳) انسان دارای دو ساحت روح و بدن است و ساحت روحانی هیچ محدودیتی را نمی‌پذیرد.
- (۴) به دلیل وحدت روح و بدن، هر نوع تغییر در بدن بر کیفیت روح اثرگذار خواهد بود.

۱۳۷- کدام گزاره به اعتقاد اختصاصی صدرالمآلهین در باب ماهیت انسان اشاره دارد؟

- (۱) شهود مراتب برتر هستی در توان بدن مادی انسان نیست.
- (۲) روح نتیجه رشد و تکامل جسم است.
- (۳) روح انسان از جنس موجودات مجرد است.
- (۴) انسان می‌تواند واجد ویژگی‌های متعالی باشد.

۱۳۸- تفاوت ظریف دیدگاه ارسطو با افلاطون در مورد «تنش عقل در رسیدن به سعادت» چیست؟

- (۱) افلاطون عقل را تنها ابزاری برای شناسایی سعادت می‌داند، درحالی‌که ارسطو عقل را تنها عامل ایجاد اعتدال در قوای دیگر می‌شناسد.
- (۲) از نظر ارسطو، عقل برای هدایت قوای دیگر به سوی اعتدال، خود باید به مرحله‌ای از رشد و معرفت رسیده باشد، اما این شرط برای عقل در دیدگاه افلاطون تصریح نشده است.
- (۳) افلاطون بر حکومت عقل بر سایر قوا تأکید دارد تا عدالت برقرار شود، اما ارسطو معتقد است عقل نباید بر قوا حکومت کند، بلکه فقط باید از افراط و تفریط آن‌ها جلوگیری نماید.
- (۴) در دیدگاه افلاطون، سعادت محصول عدالت میان قوای سه‌گانه است، اما در دیدگاه ارسطو، سعادت تنها در صورت خروج عقل از حالت افراط حاصل می‌شود.

۱۳۹- تفاوت بنیادین میان کانت با دیدگاه «ماتریالیست‌ها» در قاعده «هرچه برای خود می‌پسندی برای دیگران هم بپسند» چیست؟

- (۱) در ریشه الزام؛ کانت آن را ناشی از وجدان می‌داند، اما ماتریالیست‌ها آن را ضرورت زیست اجتماعی می‌بینند.
- (۲) در تعمیم‌پذیری؛ کانت قاعده را کلی می‌داند، اما ماتریالیست‌ها آن را امری شخصی می‌پندارند.
- (۳) در نتیجه عمل؛ کانت طالب سود جمعی است، اما ماتریالیست‌ها به دنبال نفع شخصی هستند.
- (۴) در ماهیت فعل؛ کانت فعل را نیازمند اخلاق می‌داند، اما ماتریالیست‌ها آن را ذاتاً مادی می‌بینند.

۱۴۰- پزشک مشهوری در زمان شیوع یک بیماری خطرناک، علی‌رغم ترس از جان خود، در بیمارستان می‌ماند و به بیماران خدمت می‌کند. او معتقد است:

«من موظفم بمانم و اگر همه مثل من عمل کنند، در نهایت جامعه‌ای سالم خواهیم داشت که من و خانواده‌ام هم در آن در امان خواهیم بود.» با

توجه به دیدگاه فلاسفه درباره معیار فعل اخلاقی، کدام تحلیل در مورد این موقعیت درست است؟

- (۱) از نظر کانت، این فعل یک «خیر اخلاقی» است؛ زیرا پزشک بنا به وظیفه وجدانی خود و بر اساس قاعده‌ای عمل کرده که می‌تواند اراده کند آن قاعده به یک قانون کلی تبدیل شود.
- (۲) از نظر ارسطو، این پزشک به فضیلت «تهور» دست یافته است؛ زیرا عقل او با مهار قوه غضب، او را از حالت تفریط (ترس) دور کرده و به «اعتدال» رسانده است.
- (۳) از نظر ماتریالیست‌ها، این پزشک بر اساس «تمایلات عالی» و «فضیلت‌های حقیقی» خود عمل کرده است؛ زیرا نفع جامعه را بر نفع شخصی و ترس از مرگ مقدم دانسته است.
- (۴) از نظر فلاسفه مسلمان، ماندن پزشک در بیمارستان نشان‌دهنده این است که «عقل عملی» او توانسته است بر تمایلات «دانی» غلبه کند.

سنجشگری در تفکر
(درس ۱۰)
صفحه‌های ۹۷ تا ۱۱۳

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

منطق

۱۴۱- کدام گزینه درست است؟

- (۱) برهان، استدلالی است که در آن از مقدمات مشهور و مورد قبول مردم استفاده می‌شود تا به حقیقت برسیم.
 - (۲) هدف اصلی فروشندگان این است که ما را قانع سازند تا از آن‌ها خرید کنیم؛ این هدف در فن جدل بررسی می‌شود.
 - (۳) بیشتر افراد تحت تأثیر احساسات تصمیم‌گیری می‌کنند و در تصمیمات ما «نسبت گوینده با فرد»، اهمیت چندانی ندارد.
 - (۴) عبارت «احیای دریاچه ضروری است؛ چون هوا را تعدیل می‌کند و هر که با آن مخالفت کند، نادان است.» دارای مغالطه «مسموم کردن چاه» نیست.
- ۱۴۲- شخصی در یک جلسه اداری، به جای تمرکز بر «نتیجه نهایی» گزارش، با دقت به بررسی «چگونگی پیوند میان مقدمات و نتیجه» می‌پردازد و از سخنران می‌پرسد: «آیا این نتیجه، تنها خروجی منطقی این آمارهاست یا گزینه‌های دیگری هم ممکن است؟» این رفتار به ترتیب نشان‌دهنده کدام ویژگی متفکر نقاد است و با کدام بخش از استدلال در ارتباط است؟

- (۱) پرسیدن سؤالات به جا - محتوای مقدمات استدلال
- (۲) جدی گرفتن فرایند تفکر - ساختار و نحوه نتیجه‌گیری
- (۳) بررسی وجوه مختلف مطلب - محتوای مقدمات استدلال
- (۴) توجه آگاهانه به فرایند تفکر - صادق یا کاذب بودن نتیجه

۱۴۳- کدام گزینه با توجه به متن زیر درست است؟

«در مناظره انتخاباتی نامزد الف به نامزد ب گفت: انتخاب شما ایرادات اساسی دارد. مردم چگونه می‌توانند به برنامه شما اعتماد کنند وقتی تا الان در تمام مسئولیت‌های خود هیچ کارنامه درخشانی نداشته‌اید؟»

- (۱) نامزد الف از مسموم کردن چاه استفاده کرده است.
- (۲) نامزد الف از فن جدل بهره می‌برد.
- (۳) نامزد الف تله‌گذاری را به کار برده است.
- (۴) نامزد الف در سخنان بزرگ‌نمایی وجود دارد.

۱۴۴- با مقایسه سه جمله «او با اصرار حقش را گرفت»، «او با پافشاری حقش را گرفت» و «او با لجاجت حقش را گرفت»، کدام گزینه درست است؟

- (۱) هر سه جمله پیامد روانی یکسانی در ذهن شنونده ایجاد می‌کنند.
- (۲) واقعیت خارجی گزارش شده در سه جمله متفاوت است اما بار ارزشی یکسانی دارند.
- (۳) معنای اصلی و واقعه فیزیکی گزارش شده یکسان است، اما جهت‌گیری و بار ارزشی متفاوتی دارند.
- (۴) تفاوت این سه جمله ناشی از وجود مغالطه «توسل به معنای ظاهری» در کلمات «اصرار» و «لجاجت» است.

۱۴۵- از میان عبارات زیر کدام گزینه درست است؟

- (۱) زمانی که نتیجه یک استدلال درست باشد می‌توان نتیجه گرفت که مقدمات آن هم درست بوده است.
- (۲) تأثیری که شلختگی یک فرد بر نفوذ کلام او نزد شنونده می‌گذارد، برگرفته از نوعی مغالطه است.
- (۳) کلمات مترادف با توجه به یکسان بودن مفهوم، از نظر تأثیری که بر شنوندگان می‌گذارند مشابهت دارند.
- (۴) در مغالطه «مسموم کردن چاه»، فرد با تکیه بر صورت و ساختار استدلال، مخاطب را به اشتباه می‌اندازد.

۱۴۶- کدام یک از رفتارهای زیر نشان‌دهنده به‌کارگیری درست «تفکر نقادانه» در مواجهه با مغالطات است؟

- (۱) پذیرش بی‌چون‌وچرای توصیه‌های بهداشتی یک پزشک معروف به‌دلیل تخصص و شهرت او.
- (۲) رد کردن ادعای علمی یک مخترع، به این دلیل که او فردی بی‌ادب و تندخو است.
- (۳) تفکیک احساسات برانگیخته‌شده توسط واژگان یک سخنرانی، از استدلال‌های منطقی نهفته در آن.
- (۴) تلاش برای پیدا کردن نقص‌های ساختاری در صحبت‌های رقیب در یک مناظره به قصد شکست دادن او.

۱۴۷- به‌ترتیب در دو گزاره زیر کدام مغالطه وجود دارد؟

- انسان ذره‌ای وجدان داشته باشد، می‌داند که نباید یک فرد پشیمان را زندانی کرد.
- با عقل و درایتی که دارید حتماً نظر خود را تغییر می‌دهید.

- (۱) مسموم کردن چاه - مسموم کردن چاه
- (۲) تله‌گذاری - مسموم کردن چاه
- (۳) تله‌گذاری - تله‌گذاری
- (۴) مسموم کردن چاه - تله‌گذاری

۱۴۸- کدام گزینه درباره مغالطه «بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی» درست است؟

- (۱) این مغالطه بر مبنای «هدایت ذهن مخاطب به بخش خاصی از واقعیت» و غفلت از بخش‌های دیگر است.
- (۲) این مغالطه صرفاً از طریق ابزارهای حسی و بصری مانند اندازه قلم (فونت) یا بلندی صدا اتفاق می‌افتد.
- (۳) در این مغالطه، اطلاعات نادرست و کذب به مخاطب داده می‌شود تا ذهن او از واقعیت منحرف شود.
- (۴) این مغالطه تنها زمانی رخ می‌دهد که گوینده بخواهد عیوب و نقاط ضعف یک پدیده را پنهان کند.

۱۴۹- در کدام گزینه همه کلمات به‌کاررفته، بار ارزشی خنثی دارند؟

- (۱) تیرباران شدن - عمرش را به شما دادن - به قتل رسیدن - کشته شدن
- (۲) ترورش شدن - به پایان عمر خود رسیدن - فوت شدن - در قید حیات نبودن
- (۳) جان باختن - توقف علائم حیاتی - خفه شدن - غرق شدن
- (۴) کشته شدن - به قتل رسیدن - شهید شدن - مردن

۱۵۰- در کدام عبارت مغالطه «توسل به احساسات» وجود ندارد؟

- (۱) اگر به این کاندیدا رأی ندهید، قحطی کشور را نابود خواهد کرد.
- (۲) اگر سال آینده فلانی دبیر فلسفه ما باشد، سال سختی خواهیم داشت.
- (۳) فردی خودروی گران‌قیمت سوار می‌شود تا خودش را باشخصیت نشان دهد.
- (۴) کمک به نیازمندان باعث کاهش فقر و ایجاد توازن روانی و اجتماعی در جامعه می‌شود.

جهان علی و معلولی
درس ۳
صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۵۱- **نهایی** کدام یک از عبارات زیر درباره علت درست نمی‌باشد؟

(۱) رابطه علت تا قبل از آن قابل فرض نیست.

(۲) تا علت نباشد، معلولش به وجود نمی‌آید.

(۳) وجودش را که بگیرید، معلول هم معدوم می‌شود.

(۴) هر علت خاص به چیزهای مختلف وجود می‌بخشد.

۱۵۲- به ترتیب از نظر فلاسفه مسلمان، کشف علل امور طبیعی، از چه طریقی صورت می‌گیرد و کدام اصل فلسفی، موجب می‌شود که کودک با شنیدن

صدایی، دریابد که این صدا خود به خود به وجود نیامده است؟

(۱) حس و تجربه - مغایرت وجود و ماهیت

(۲) عقل محض - مغایرت وجود و ماهیت

(۳) حس و تجربه - امتناع اجتماع نقیضین

(۴) عقل محض - امتناع اجتماع نقیضین

۱۵۳- **نهایی** کدام گزینه درست است؟

(۱) در حصول اصل علت، نظر دکارت و فلاسفه مسلمان با هم مطابق است.

(۲) اینکه علت و همی برخاسته از نوعی تداعی ذهنی است، عقیده فیلسوفی تجربه‌گرا است.

(۳) از نظر فیلسوفان مسلمان، پایه و اساس هر تجربه‌ای، خود محصول تجربه است.

(۴) «محال بودن اجتماع وجود یک چیز با عدم آن، در آن واحد، اصلی فطری است» می‌تواند عقیده هیوم باشد.

۱۵۴- کدام عبارت، مورد توافق کانت و هیوم است؟

(۱) درک علت از طریق حواس امکان‌پذیر نیست.

(۲) مفاهیمی مانند علت جزء ساختارهای ذهن انسان‌اند.

(۳) انسان داده‌های حسی را در قالب‌های ذهنی درک می‌کند.

(۴) برای درک علت، باید هم از حس و هم از عقل استفاده کنیم.

۱۵۵- به ترتیب اشتراک نظر فیلسوفان مسلمان با دیوید هیوم و اختلاف نظر آن‌ها با فیلسوف عقل‌گرایی همچون دکارت درباره منشأ درک اصل علت چیست؟

(۱) مصادیق آن چه علت خوانده می‌شود در تجربه مشاهده می‌شوند. - حالتی از ذهن که اصل علت در آن حاضر نباشد وجود ندارد.

(۲) تجربی بودن علم انسان به مصادیق علت، مانع از ضروری بودن اصل علت است. - برای علت نمی‌توان برهان عقلی اقامه کرد.

(۳) چون علت تجربی نیست، پس نمی‌توان آن را به وسیله حس اثبات کرد. - اصل علت مقدمه و مبنای هرگونه تجربه یا آموزشی است.

(۴) به دلیل ماهیت اصل علت و محدودیت ابزار ادراکی انسان، به چنگ آوردن علت غیرممکن است. - انسان درکی فطری از علت دارد.

۱۵۶- کدام مورد وجه اختلاف دیدگاه فیلسوفان مسلمان با همه فیلسوفان اروپایی مطرح شده در کتاب درسی درباره اصل علیت است؟

(۱) درک و پذیرش رابطه وجودبخشی از طریق تعقل محض میسر است.

(۲) بر اساس حس و تجربه صرف نمی توان رابطه وجودی بین دو امر را ادراک کرد و پذیرفت.

(۳) علیت اصلی صرفاً عقلی و استدلالی است که با استدلال صرف نمی توان مصادیقش را شناخت.

(۴) رابطه بین علت و معلول، رابطه ای ضروری و غیرمبتنی بر تجربه است که خودش مبنای هر تجربه ای است.

۱۵۷- «کودکی سنگی را پرتاب می کند و شیشه ای می شکند. کودک حکم می کند که علت شکستن شیشه پرتاب سنگ است.» کدام عبارت درباره نظر او

نادرست است؟

(۱) از دیدگاه عموم تجربه گرایان حکم کودک براساس حس و تجربه بیان شده است.

(۲) بنابر نظر دکارت در این حکم به یک رابطه علیت خاص، مشاهده و تجربه نیز دخیل بوده است.

(۳) دیوید هیوم حکم کودک را ناشی از امری روانی در اثر تعاقب پرتاب سنگ و شکستن شیشه می داند.

(۴) بنابر نظر عمده فلاسفه مسلمان این امر در تجربه یافت نمی شود و تنها عقل است که می تواند آن را دریابد.

۱۵۸- **نهایی** کدام گزینه مغایر با اصل وجوب علی و معلولی است؟

(۱) فقدان ارتباط و پیوستگی میان پدیده ها

(۲) کفایت امکان ذاتی برای وجود یافتن یک شیء

(۳) اینکه از هر علتی، هر معلولی پدید آید

(۴) خروج معلول از حالت تساوی با وجود علت تامه

۱۵۹- با تکیه بر اصل سنخیت.....

(۱) می توان قواعد عقلی متنوعی از جمله اصل علیت را اثبات کرد.

(۲) می توان برای نظم دقیق جهان پشتوانه عقلی پیدا کرد.

(۳) می توان آثار ویژه اشیا و پدیده ها را پیدا کرد.

(۴) می توان معلول های مخصوص هر علتی را شناسایی کرد.

۱۶۰- کدام مورد را می توان به نحو خاص، لازمه اصل وجوب علی دانست؟

(۱) وجود همه موجودات، پس از وجود علت آنهاست.

(۲) هر جزئی از اجزای جهان به جزء دیگر نیازمند است.

(۳) ماهیت ممکنات نسبت به وجود و عدم، مساوی است.

(۴) بود و نبود علت نشانه بود و نبود معلول است و برعکس.

اقتصاد در خانواده
(درس‌های ۱۲ تا ۱۴)
صفحه‌های ۱۲۹ تا ۱۶۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اقتصاد

۱۶۱- در مراحل بودجه‌بندی اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد بود، کدام اقدامات را می‌توان انجام داد و عبارت «مجموع درآمد و هزینه‌های خود را ماهیانه با

یکدیگر مقایسه کنید.» مربوط به کدام مرحله از مراحل بودجه‌ریزی ماهیانه است؟

(۱) کاهش مخارج غیرضروری یا به یادآوردن فرصت‌های فراموش شده - مرحله سوم

(۲) کاهش هزینه‌های ثابت، قابل پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شده - مرحله اول

(۳) کاهش مخارج غیرضروری یا به یادآوردن فرصت‌های فراموش شده - مرحله دوم

(۴) کاهش هزینه‌های ثابت، قابل پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شده - مرحله سوم

۱۶۲- کدام مورد به‌ترتیب، گام‌های خرید مقایسه‌ای در مثال زیر است؟

«سهراب با ۶۰۰ هزار تومان می‌خواهد یک کفش کتانی برای مسابقه دو میدانی در هفته آینده بخرد، او از معلم ورزش خود راهنمایی می‌گیرد و چند

فروشگاه به او معرفی می‌شود، رنگ، سایز و شرکت سازنده برایش مهم است، خوشبختانه یک فروشگاه پیدا می‌کند که گارانتی (خدمات پس از فروش)

هم دارد و از همانجا می‌خرد.»

(۱) فهرست کردن معیارها - تعیین مقدار بودجه - فهرست کردن گزینه‌ها - ارزیابی معیارها

(۲) تعیین مسئله - فهرست کردن گزینه‌ها - فهرست کردن معیارها - ارزیابی گزینه‌ها

(۳) فهرست کردن گزینه‌ها - ارزیابی معیارها - تعیین مسئله - تعیین مقدار بودجه

(۴) تعریف مسئله - فهرست کردن گزینه‌ها - تعیین معیارها - تصمیم‌گیری

۱۶۳- کدام یک از موارد زیر، درست است؟

الف) کل محصول غلات جهان، سالیانه حدود ۳/۹ میلیارد تن می‌باشد.

ب) براساس گزارش نفتا - سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد - سالیانه $\frac{1}{3}$ مواد غذایی دور ریخته می‌شود.

ج) سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از مواد غذایی تولیدشده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می‌شود.

د) گزارش‌ها نشان می‌دهد که در ایران اتلاف مواد غذایی نزدیک به متوسط جهان است.

(۲) «الف» - «ج»

(۱) «الف» - «د»

(۴) «ب» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

محل انجام محاسبات

۱۶۴- موارد اول و دوم کدام گزینه به مزایا و منافع خرید مقایسه‌ای و مورد سوم آن به یکی از معایب خرید مقایسه‌ای اشاره دارد؟

(۱) با خرید مقایسه‌ای، محصولی باکیفیت و با عملکرد بهتر می‌خرید. - با خرید مقایسه‌ای، ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید. - ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای (به‌ویژه برای اقلام با قیمت پایین)، کمتر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

(۲) خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است. - ممکن است این نوع خرید هزینه‌بر باشد. - می‌توان بخشی از پول خود را پس‌انداز کرد، زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کمتری پرداخت می‌شود.

(۳) می‌توان بخشی از پول خود را پس‌انداز کرد، زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کمتری پرداخت می‌شود. - ممکن است این نوع خرید هزینه‌بر باشد. - با خرید مقایسه‌ای ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید.

(۴) با خرید مقایسه‌ای، نسبت به خرج کردن پول خود احساس آرامش بیشتری می‌کنید. - با خرید مقایسه‌ای، درباره گزینه‌هایی از آن کالا که قبلاً از آن‌ها مطلع نبودید، آگاه می‌شوید. - می‌توان بخشی از پول خود را پس‌انداز کرد، زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کمتری پرداخت می‌شود.

۱۶۵- کدام گزینه در ارتباط با «الگوی خرج کردن» درست است؟

- (۱) افراد مصرف‌گرا معمولاً آرامش و لذت را در پس‌انداز کردن و برنامه‌ریزی اقتصادی می‌بینند.
- (۲) اگر فردی بخواهد با دیگران در میزان خرج کردن و مصرف کردن رقابت کند، به آرامش بیشتری دست خواهد یافت.
- (۳) قناعت به معنای چشم‌پوشی از تلاش برای بهبود وضعیت اقتصادی است؛ زیرا فرد باید به همان امکانات موجود بسنده کند.
- (۴) قناعت داشتن و ساده‌زیستی، علاوه بر امکان پس‌انداز برای مصارف مهم‌تر، به انتخاب اقتصادی مناسب نیز کمک می‌کند.

۱۶۶- هریک از موارد زیر به کدام یک از روش‌های تشویق خریداران به خرید کالا و خدمات اشاره دارد؟

- (الف) فروشنده یک کرم آرایشی می‌گوید: «این محصول فقط در یک هفته، تمام لک‌های صورت را از بین می‌برد.»
- (ب) فروشنده هنگام معرفی یک لپ‌تاپ می‌گوید: «به خدا اگر نمونه‌ای بهتر از این پیدا کردی، پولت را پس می‌دهم.»
- (ج) فروشنده به مشتری می‌گوید: «این گوشی ساخت ژاپن است.» در حالی که روی جعبه، کشور سازنده را چیز دیگری نوشته شده است.

(۱) (الف) تبلیغات کاذب (ب) قسم خوردن (ج) ارائه اطلاعات نادرست

(۲) (الف) بزرگ‌نمایی (ب) تبلیغات کاذب (ج) قسم خوردن

(۳) (الف) تبلیغات کاذب (ب) ارائه اطلاعات نادرست (ج) بزرگ‌نمایی

(۴) (الف) بزرگ‌نمایی (ب) قسم خوردن (ج) تبلیغات کاذب

۱۶۷- چه تعداد از عبارات زیر، در خصوص انواع سپرده گذاری در بانک صحیح است؟

الف) بانک‌ها سه نوع حساب سرمایه‌گذاری دارند که عبارتند از حساب سپرده‌گذاری بلندمدت، حساب سپرده‌گذاری میان‌مدت و حساب سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت.

ب) در حساب سپرده‌گذاری بلندمدت، واریز به حساب و برداشت از آن آزاد است و بانک در هر ماه به مانده موجودی حساب، سود پرداخت می‌کند.

ج) در حساب سپرده‌گذاری بلندمدت، هر چقدر مدت بیشتری پول سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری هم به آن تعلق می‌گیرد و همچنین در صورت برداشت پول از این حساب، قبل از زمان سررسید، مقداری از سود تعیین‌شده را از دست خواهید داد.

د) برخی از بانک‌ها به سپرده‌های پس‌انداز سودی نمی‌دهند، بلکه به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند.

۲) سه مورد

۱) چهار مورد

۴) یک مورد

۳) دو مورد

۱۶۸- آقای احمدی در انتهای سال پس‌اندازی معادل ۳۰۰ میلیون تومان داشت. او تعدادی سهام به قیمت اسمی هر سهم ۶۰ هزار تومان خرید و در پایان

سال تمامی سهام خود را با ۳۵ درصد افزایش قیمت فروخت، اگر منبع درآمد آقای احمدی فقط از بازار بورس باشد و کل هزینه‌هایش در طول سال

برابر با ۸۰ میلیون تومان شده باشد، پاسخ پرسش‌های زیر، به‌ترتیب (از راست به چپ)، کدام است؟

الف) تعداد ورقه سهام خریداری شده توسط آقای احمدی چقدر است؟

ب) قیمت بازاری هر سهم چند تومان است؟

ج) خمس سالیانه پرداختی آقای احمدی چند میلیون تومان است؟

۲) ۵۰۰۰ برگه - ۸۱,۰۰۰ - ۵

۱) ۵۰۰۰ برگه - ۹۲,۰۰۰ - ۶۵

۴) ۶۰۰۰ برگه - ۸۱,۰۰۰ - ۶۵

۳) ۶۰۰۰ برگه - ۹۲,۰۰۰ - ۵

۱۶۹- مخارج سالانه فردی در جدول زیر مشخص شده است. اگر درآمد سالانه فرد ۴۵ میلیون تومان باشد، با توجه به این اطلاعات:

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۶
خدمات رفاهی	۵/۱۵
قبوض	۳/۱۵
غذا و پوشاک	۷/۲
حمل و نقل و بنزین	۳/۱۲
بازپرداخت وام	۶/۰۷
خدمات منزل	۱/۲۵
سایر	۳/۵۶

الف) این فرد برای کدام نوع از مخارج، کمتر از سایر مخارج هزینه کرده است؟

ب) چند درصد از مخارج سالانه فرد، صرف «غذا و پوشاک» شده است؟

ج) پس انداز سالانه این فرد چند میلیون تومان است؟

د) میزان خرج از بودجه این فرد چند درصد است؟

۱) الف) خدمات منزل، ب) ۲۰ درصد، ج) ۶ میلیون تومان، د) ۸۰ درصد

۲) الف) قبوض، ب) ۱۸ درصد، ج) ۶ میلیون تومان، د) ۷۵ درصد

۳) الف) خدمات منزل، ب) ۲۰ درصد، ج) ۹ میلیون تومان، د) ۸۰ درصد

۴) الف) قبوض، ب) ۱۸ درصد، ج) ۹ میلیون تومان، د) ۷۵ درصد

۱۷۰- فرد A در ماه ۵۰۰ هزار تومان درآمد کسب می کند. این فرد تصمیم دارد دوچرخه‌ای به قیمت ۳/۶ میلیون تومان خریداری کند. اگر وی در ماه ۳۲۰

هزار تومان برای خودش خرج کند و مابقی را برای خرید دوچرخه پس انداز کند، تقریباً چقدر طول می کشد تا او به میزان کافی برای دوچرخه پس انداز

کند؟ آیا این هدف کوتاه مدت، میان مدت یا بلند مدت است؟

۲) ۲ سال - میان مدت

۱) ۱ سال و ۸ ماه - میان مدت

۴) ۱ سال و ۸ ماه - بلند مدت

۳) ۱ سال و ۶ ماه - کوتاه مدت

آزمون ۲۷ شهریور ماه ۱۴۰۵

سؤالات اختصاصی دوازدهم علوم و معارف اسلامی

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۲)	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	۱۰
۲	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۱)	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
۳	اختیاری	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۱۰
۴	اجباری	تاریخ (۲)	۵	۲۰۱	۲۰۵	۸
۵	اختیاری	تاریخ (۱)	۵	۲۰۶	۲۱۰	

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
عربی، زبان قرآن	علی اکبر ایمان پرور، نوید امساک، ولی برجی، مهران ترکمان، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، احمد طریقی، کامران عبدالمی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیرودی، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، الهه مسیح خواه، محمد مهدی یعقوبی
تاریخ و جغرافیا	زهرا دامیار، میلاد هوشیار

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

عربی، زبان قرآن (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس‌های ۹ تا ۱۲
صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۶۵

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنْ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۷۱ - ۱۷۶)

۱۷۱- ﴿وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾:

- (۱) و نعمت خدا را بر خود یاد کنید، آنگاه که دشمن بودید، پس میان دل‌هایتان انس ایجاد کرد و به نعمت او برادر شدید!
- (۲) و نعمت خدای خود را یاد کنید، آنگاه که دشمن هستید، پس میان قلب‌های شما انس انداخت و به نعمت او دوست شدید!
- (۳) و نعمت خدا را برای خود ذکر کنید، زمانی که دشمنانی هستید، پس بین دل‌هایتان الفت قرار داد و به نعمت او برادران هم شدید!
- (۴) و نعمت خدا را بر خود یاد کردند، هنگامی که دشمن بودید، پس میان قلب‌هایتان الفت ایجاد کرد و به برکت نعمت او برادر هستید!

۱۷۲- «إِنَّ الْمُتَوَقِّينَ الَّذِينَ حَصَلُوا عَلَى نَجَاحَاتٍ جَيِّدَةٍ قَدْ تَحَمَّلُوا مَشَقَّاتٍ كَثِيرَةً فِي حَيَاتِهِمْ لِأَنَّهُمْ كَانَتْ لَهُمْ إِرَادَةٌ قَوِيَّةٌ!»:

- (۱) بی‌گمان معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافتند، سختی‌های زیادی در زندگی خود تحمل کرده‌اند، زیرا آنان اراده‌ای قوی داشتند!
- (۲) همانا جانبازان کسانی هستند که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، و سختی‌های بسیاری را در زندگی خود تحمل کرده‌اند، زیرا آنها اراده‌ای قوی داشتند!
- (۳) همانا معلولانی که به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند، گاهی سختی‌های زیادی در زندگی‌شان تحمل می‌کنند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!
- (۴) بی‌گمان جانبازانی که پیروزی‌های خوبی را کسب کردند، قطعاً دشواری‌های زیادی در زندگی متحمل شدند، چون آنان دارای اراده‌ای قوی بودند!

۱۷۳- «مَنْ فَكَّ أَسِيرًا أَوْ رَحِمَ عَزِيزًا ذَلَّ، فَقَدْ أَحْيَا فِي قُلُوبِ النَّاسِ أَمَلًا عَظِيمًا، فَلَا تَنْسَوُا أَنَّ الْخَيْرَ لَا يَضِيعُ بَلْ يَبْقَى إِلَى الْأَبَدِ!»:

- (۱) هر کس یک اسیر را آزاد کرد یا عزیز خواری کشیده‌ای را مورد مرحمت قرار داد، امید بزرگی را در قلب‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که خیر ضایع نخواهد شد بلکه تا همیشه باقی خواهد ماند!
- (۲) هر که یک اسیر را آزاد کرد یا انسان عزتمندی را که خوار کرده‌اند بخشید، بزرگ‌ترین امید را در قلب‌های مردم ایجاد کرده است، پس از یاد نبرید که نیکی تا ابد تباہ نمی‌شود بلکه ماندگار می‌ماند!
- (۳) هر کس اسیری را آزاد کند یا به انسان عزتمندی که خوار شده رحم نماید، امید بزرگی را در دل‌های مردم زنده کرده است، پس فراموش نکنید که نیکی ضایع نمی‌شود بلکه تا ابد باقی می‌ماند!
- (۴) هر که اسیری را آزاد کند یا به عزیزی که ذلیل شده رحم کند، امید بزرگی را در دل‌های مردم احیا می‌کند، پس از یاد نبرید که خیر از بین رفتنی نیست بلکه برای همیشه ماندگار است!

۱۷۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) ذَلِكَ الرِّسَامُ النَّاجِحُ كَانَ مُصَابًا بِالشَّلَلِ الدِّمَاغِيِّ! آن نقاش موفق، به فلج مادرزادی دچار بود!
- (۲) مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ! هر کس بخواهد که از قوی‌ترین مردم باشد، پس به خداوند توکل می‌کند!
- (۳) هَذِهِ الْبَرَامِجُ تُغَيِّرُ طَرِيقَةَ تَدْرِيسِ الدَّرُوسِ فِي الْمَدَارِسِ! این برنامه‌ها می‌توانند روش تدریس درس‌ها را در مدارس تغییر بدهند!
- (۴) عَرَفْتُ رَجُلَيْنِ يُعِينَانِ الضُّعْفَاءَ لِلْمُوَاجَهَةِ عَلَى شِدَائِدِ الدَّهْرِ! دو مردی را دیدم که به ضعیفان برای مقابله با سختی‌های روزگار کمک می‌کردند!

۱۷۵- « دانش‌آموزان باید بدانند که آزمون‌ها برای یادگیری دروس به آنها کمک می‌کنند و نباید از آن بترسند!؛ عَيْن الصَّحِيح:

- (۱) يَجِبُ أَنْ يَفْهَمَ التَّلَامِيزُ أَنَّ الامْتِحانات تُساعدهم لِتَعَلُّمِ الدَّرُوسِ وَ يُلْزَمُ أَنْ لَا يَخَافُوا بِهَا!
- (۲) لِيَعْلَمَ الطَّلَابُ أَنَّ الامْتِحانات تُساعدهم عَلَى تَعَلُّمِ الدَّرُوسِ وَ عَلَيْهِمْ أَنْ لَا يَخَافُوا مِنْهَا!
- (۳) الطَّلَابُ لِيَعْلَمُوا أَنَّ تُساعِدُ الامْتِحانات عَلَى تَعْلِيمِ دُرُوسِهِمْ وَ لَا يَجِبُ أَنْ يَخَافُوا بِهَا!
- (۴) لِتَعْلَمَ الطَّلَابُ أَنَّ الامْتِحانات تُساعدهم عَلَى تَعَلُّمِ الدَّرُوسِ وَ يَجِبُ أَنْ لَا يَخَافُوا مِنْهَا!

۱۷۶- عَيْنِ الْأَقْرَبِ مِنْ مَفْهُومِ الْآيَةِ الشَّرِيفَةِ: ﴿ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴾

- (۱) دلی که تنگ گرفته است در میان حرصش
- (۲) تکیه بر تقوا و دانش در طریقت کفریست
- (۳) جهان یادگارست و ما رفتنی
- (۴) چون که بی آتش مرا گرمی رسد

۱۷۷- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

« الْمُعَوَّقُ الَّذِي وُلِدَ مُصَاباً بِشَلَلٍ دِمَاغِيٍّ، كَانَ يُوَاجِهَ الْهَزِيمَةَ فِي حَيَاتِهِ وَ يَسْعَى أَنْ يَتَغَلَّبَ عَلَيْهَا! »

- (۱) الْمُعَوَّقُ: اسم فاعل (مأخوذ من فعل «يُعَوَّقُ»، و هو مضارع من باب تَفْعِيل) - مفرد مذکر - مُعَرَّفٌ بِالْ
- (۲) وُلِدَ: فعل ماضٍ (مضارعه: يُولَدُ) - للمفرد المذكر الغائب - ليس له حرف زائد (مجرد ثلاثي) - مجهول
- (۳) يُوَاجِهَ: فعل مضارع و مع «كَانَ» يُعَادِلُ الماضِي الاستمراريّ فِي الفارسيّة - حروفه الأصلية: و ، ج ، هـ؛ لَهُ حرفان زائدان
- (۴) يَتَغَلَّبُ: فعل مضارع و مع حرف «أَنَّ» يُعَادِلُ المضارع الالتزاميّ فِي الفارسيّة - صيغته للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي من باب تَفْعِيل

۱۷۸- عَيْنِ الْخَطَأِ: (عن الحروف المشبهة بالفعل)

- (۱) لَيْتَ مُهْدِيّاً يَجْتَهِدُ أَكْثَرَ! (تَقْيِيدُ مَعْنَى التَّمَنِّي)
- (۲) كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَ الْمَرْجَانُ! (تَقْيِيدُ مَعْنَى التَّشْبِيهِ)
- (۳) أَ تَزْعَمُ أَنَّكَ جَرَمٌ صَغِيرٌ! (تُسْتَعْمَدُ لِإِيجَادِ الصَّلَةِ بَيْنَ الْجُمْلَتَيْنِ)
- (۴) إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ مِنْ بَيْنِ النَّاسِ! (تَوْكُّدُ الاسْمِ الَّذِي جَاءَ بَعْدَهَا)

۱۷۹- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي اسْتِخْدَامِ الْحُرُوفِ الْمَشْبَهَةِ بِالْفِعْلِ:

- (۱) لَعَلَّ مِنْ يَبْذُلُ جُودَهُ بِاخْلَاصٍ نَاجِحٌ!
- (۲) لَيْتَ الْمُسْلِمِينَ مُتَّحِدِينَ عَلَى أَعْدَائِهِمْ!
- (۳) كَأَنَّ عِلْمَاؤَنَا فِي هَذِهِ الْمَدِينَةِ مَأْيُوسُونَ!
- (۴) إِنَّ الْإِنْسَانَ فِي جَمِيعِ مَرَاهِلِ الْحَيَاةِ مُجْتَهِدٌ!

۱۸۰- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) لَا أَحَدٌ يَهْتَمُّ بِالْحَقِيقَةِ هُنَاكَ!
- (۲) لَا مَفَرَّ لِمَنْ يَهْرَبُ!
- (۳) لَا الْكَزْرَ يُغْنِي مِنَ الْقَنَاعَةِ!
- (۴) لَا شَيْئاً يَفَرِّقُ بَيْنَنَا إِلَّا أَنْفُسُنَا!

درس‌های ۱۰ تا ۱۲
صفحه‌های ۱۲۳ تا ۱۵۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی، زبان قرآن (۱)

■ ■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۸۱ - ۱۸۶)

۱۸۱- «إِعْلَمْ أَنَّ ثَمَرَةَ الْعِلْمِ مُدَارَةُ النَّاسِ!»:

(۱) بدان که میوه علم، مدارا کردن با مردم است!

(۲) بدان که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

(۳) دانستم که مدارا کردن با مردم، میوه علم است!

(۴) دانستم که مدارا کردن با مردم، باعث نتیجه دادن علم می‌شود!

۱۸۲- « عَلَى امْتِدَادِ هَذِهِ الْأَنْبِيبِ تَوْجِدُ أَعْمِدَةِ اتِّصَالَاتٍ كَمَحَطَّاتٍ إِنْذَارٍ وَ لُوحَاتٍ تَحْذِيرِيَّةٍ تُحَذِّرُ الْمَوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ لِبِنَاءِ الْعِمَارَةِ أَوْ لِلزَّرَاعَةِ! »:

(۱) در طول این لوله‌ها سکوهاى مخابراتى به‌عنوان ایستگاه هشداردهنده وجود دارند و تابلوهای هشدارى که هموطنان از کندن زمین برای ساختمان یا کشاورزی منع می‌شوند!

(۲) در امتداد این لوله‌ها دکل‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار وجود دارند و تابلوهای هشدارى که شهروندان را از کندن زمین برای ساخت ساختمان یا کشاورزی بر حذر می‌دارد!

(۳) در امتداد لوله‌ها ستون‌های مخابراتی به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌شود و تابلوهای هشداردهنده‌ای که شهروندان را از حفاری زمین برای بنای ساختمان‌ها یا کشاورزی منع می‌کند!

(۴) این لوله‌ها را در امتداد دکل‌های اتصال برق به‌عنوان ایستگاه‌های هشدار ایجاد می‌کنند و تابلوی هشدارى که شهروندان از حفر زمین برای ساختمان‌سازی یا امور کشاورزی بر حذر داشته می‌شوند!

۱۸۳- «إِذَا تَأَمَّلَ الْإِنْسَانُ فِي أَسْرَارِ الْبَحَارِ وَ مَخْلُوقَاتِهَا الْعَجِيبَةِ، يَزْدَادُ إِيمَانُهُ بِقُدْرَةِ اللَّهِ وَ حِكْمَتِهِ!»:

(۱) هرگاه انسان در رازهای دریاها و آفریده‌های شگفت‌آور آنها بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌شود!

(۲) اگر انسان به رازهای دریاها و آفریده‌های شگفت‌آور آنها فکر بکند، قدرت و حکمت خداوند بر ایمان وی می‌افزاید!

(۳) هرگاه انسان در رازهای دریاها و شگفتی آفریده‌هایش بیندیشد، ایمانش به قدرت و حکمت خداوند بیشتر می‌گردد!

(۴) اگر انسان به آفریده‌های عجیب دریاها فکر کند، خداوند با قدرت و حکمت خویش بر ایمان او می‌افزاید!

۱۸۴- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) وَجِدَ مَكَانَ تَجْمُعِ الْأَسْمَاكِ بِمُسَاعَدَةِ الدَّلَافِينَ الذَّكِيَّةِ! : محلّ جمع شدن ماهی‌ها را با کمک دلفین‌های باهوش پیدا کردم!

(۲) عَرَّفَنِي مُحَمَّدٌ عَلَى أَكْبَرِ الدُّوَلِ الْمُصَدَّرَةِ لِلنَّفْطِ أَمْسٍ! : دیروز بزرگترین کشورهای صادر کننده نفت را به محمد معرفی کردم!

(۳) فِي الصَّنَاعَةِ يُصَنِّعُ مِنَ النَّفْطِ الْمَطَّاطَ وَ مُبِيدَاتِ الْحَشَرَاتِ! : در صنعت، از نفت، پلاستیک و حشره‌کش‌ها ساخته می‌شوند!

(۴) لَنَا صَدِيقٌ يَسْتَمِعُ لِلْقُرْآنِ وَ يَعْمَلُ بِتَعَالِيمِهِ النَّافِعَةِ! : دوستمان به قرآن گوش فرامی‌دهد و به آموزه‌های سودمندش عمل می‌کند!

۱۸۵- « قطعاً ایران سود زیادی از راه انتقال نفت و گاز به بعضی کشورها به دست آورده است! »؛ عَيْن الصَّحِيح:

- (۱) إِنَّ إِيْرَانَ قَدْ تَكْتَسِبُ نَفْعاً كَبِيراً مِنْ خِلَالِ تِجَارَةِ النَّفْطِ وَ الْغَازِ!
- (۲) نَقَلَتْ إِيْرَانُ النَّفْطَ وَ الْغَازَ إِلَى بَعْضِ الدُّوَلِ لِلْحُصُولِ عَلَى نَفْعٍ كَبِيرٍ!
- (۳) قَدْ اِكْتَسَبَتْ إِيْرَانُ نَفْعاً كَبِيراً عَبْرَ نَقْلِ النَّفْطِ وَ الْغَازِ إِلَى بَعْضِ الدُّوَلِ!
- (۴) إِنَّ نَقْلَ النَّفْطِ وَ الْغَازِ إِلَى بَعْضِ الدُّوَلِ قَدْ جَلَبَ نَفْعاً كَبِيراً لِإِيْرَانَ!

۱۸۶- عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْمَفْهُومِ: « مَا عُمِّرَتِ الْبُلْدَانُ بِمِثْلِ الْعَدْلِ! »

(۱) اگر ز باغ رعیت ملک خورد سیبی	برآورند غلامان او درخت از بیخ
(۲) هر که آمد عمارت نو ساخت	رفت و منزل به دیگری پرداخت
(۳) پایداری به عدل و داد بود	ظلم و شاهی چراغ باد بود
(۴) رعیت چو بیخند و سلطان درخت	درخت ای پسر باشد از بیخ سخت

۱۸۷- عَيْنُ الْخَطِّ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) إِنَّ الْإِشَارَاتِ التَّحْذِيرِيَّةَ الصَّفْرَاءَ تُحَذِّرُ الْمُواطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الْأَرْضِ لَغَرَضِ الْبِنَاءِ!
- (۲) يُؤَدِّي النَّفْطُ دَوْرًا مُهِمًّا فِي صِنَاعَةِ الْعَدِيدِ مِنَ الْأَدْوِيَةِ لِمُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ الْمُخْتَلِفَةِ!
- (۳) رَغْمَ أَنَّ السَّرِيرَ مَكْسُورٌ وَ الْمُكَيِّفَ لَا يَعْمَلُ، لَكِنَّ كُلَّ شَيْءٍ سَيُصْلَحُ بِسُرْعَةٍ!
- (۴) مَعَ انْقِطَاعِ تَيَّارِ الْكَهْرِبَاءِ لَيْلاً، يَغْرُقُ كُلُّ مَكَانٍ فَجْأَةً فِي ظُلْمَةٍ شَدِيدَةٍ!

۱۸۸- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ (= الْمَبْنِي لِلْمَجْهُولِ):

- (۱) الميناءُ مكانٌ على شاطئِ البحارِ تشاهدُ السفنُ إلى جنبِهِ!
- (۲) بلادُنَا غَنِيَّةٌ بِالنَّفْطِ وَ هِيَ تُصَدِّرُ النَّفْطَ وَ مُشْتَقَّاتِهِ إِلَى الْبِلَادِ الصَّنَاعِيَّةِ!
- (۳) البئرُ حُفْرَةٌ عَمِيقَةٌ يَسْتَخْرُجُ الْمَاءَ مِنْهَا أَوْ النَّفْطَ!
- (۴) تَنْتَقِلُ مُشْتَقَّاتُ النَّفْطِ مِنَ الْمَصَافِي إِلَى مَحَطَّاتِ الْوُقُودِ فِي أَنْحَاءِ الْبِلَادِ!

۱۸۹- فِي أَيِّ عِبَارَةِ الْجَارِّ وَ الْمَجْرُورِ مِنْ أَرْكَانِ الْجُمْلَةِ الْإِسْمِيَّةِ؟

- (۱) فِي الْبَدَايَةِ تَشْرَفُنَا بِزِيَارَةِ الْعَتَبَاتِ الْمُقَدَّسَةِ فِي الْمَدَنِ الْأَرْبَعَةِ!
- (۲) لِلْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ أَمِّي قَدْ صَنَعْتَ مَعْجُونًا مِنَ الْأَعْشَابِ الطَّيِّبَةِ!
- (۳) بِحُسْنِ الْأَخْلَاقِ تَزْدَادُ الْأَرْزَاقُ!

(۴) وَ هَلْ لَكُمْ مَعْلُومَاتُ كَثِيرَةٍ عَنِ الْأَشْعَارِ الْعَرَبِيَّةِ وَ شِعْرَاءِهَا!

۱۹۰- كَمْ مَجْرُورًا بِحَرْفِ الْجَرِّ فِي هَذِهِ الْعِبَارَةِ؟

« يُشَاهِدُ أَعْضَاءُ الْأُسْرَةِ فَلَمَّا رَأَوْا رَائِعًا عَنِ الدُّلْفِينِ الَّذِي أَنْقَذَ إِنْسَانًا مِنَ الْغَرَقِ، وَ أَوْصَلَهُ إِلَى الشَّاطِئِ! »

(۱) واحد	(۲) إثنان	(۳) ثلاثة	(۴) أربعة

ثلاث قصص قصيرة
درس ۳
صفحه‌های ۳۳ تا ۴۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی، زبان قرآن (۳)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۱۹۱ - ۱۹۴)

۱۹۱- **نهایی** ﴿... قالوا لا علم لنا إنك أنت علام الغيوب﴾:

- (۱) ... گفتند ما را علمی نیست، همانا فقط تو نهان‌ها را می‌دانی!
- (۲) ... گفتند هیچ علمی نداریم، همانا تو بسیار دانای پنهان‌ها هستی!
- (۳) ... گفتند هیچ دانشی نداریم، قطعاً تو نسبت به نهان بسیار دانایی!
- (۴) ... گفتند دانشی برای ما نیست، زیرا تو بسیار دانای نهان‌ها هستی!

۱۹۲- **نهایی** « لا شيء أسوأ من أن تظلم إنساناً ليس له أحد سوى الله! »:

- (۱) هیچ چیزی بدتر از ظلم به انسانی که غیر از خدا کسی کنارش نیست، وجود ندارد!
 - (۲) هیچ ظلمی از این بدتر نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، روا داشته شود!
 - (۳) چیزی بد نیست جز این که به فردی ستم کنی که غیر از خدا احدی را ندارد!
 - (۴) هیچ چیزی بدتر از این نیست که به انسانی که جز خدا کسی را ندارد، ستم کنی!
- ۱۹۳- **نهایی** « لكل إنسان هدف يعيش له و يسعى إلى تحقيقه و الذي لا هدف له تصبح حياته عبثاً »:

- (۱) همه انسان‌ها هدفی دارند که به‌خاطر آن زندگی می‌کنند و برای تحققش می‌کوشند و کسی که هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده خواهد شد!
- (۲) هدفی هست که هر انسانی برایش زیسته است و برای برآورده کردن آن تلاش می‌کند و آن که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش عبث است!
- (۳) هر انسانی برای هدفی زندگی می‌کند و برای رسیدن به آن سعی می‌کند و هر کس که هیچ هدفی نداشته باشد، حیاتش بیهوده می‌شود!
- (۴) هر انسانی هدفی دارد که به‌خاطر آن زندگی می‌کند و برای برآورده کردنش می‌کوشد و آن که هیچ هدفی ندارد، زندگی‌اش بیهوده می‌شود!

۱۹۴- **عین الخطأ:**

- (۱) ليت المطر ينزل على الأراضي الجافة!: کاش باران بر زمین‌های خشک ببارد!
- (۲) لا نخاف من تمرين سهل كلفنا المعلم!: از تمرین آسانی که معلّم به ما تکلیف داد، نمی‌ترسیم!
- (۳) قد انقطعت غصون الشجرة الخضراء!: شاخه‌های درخت سبز بریده شده است!
- (۴) إنّ العاقل لن يكتسب العداوة بين الآخرين!: همانا عاقل میان دیگران دشمنی کسب نمی‌کند!

۱۹۵- عَيْنُ الْخَطَا: (عن المفردات)

- (۱) ابْحَثْ عن معنى «العصارة» في الْمُعْجَم! (جمع: المعاجم)
- (۲) ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ...! (مترادف: شكّ)
- (۳) أَيُّهَا النَّاسُ كُونُوا تَفْقَادَ الْكَلَامِ! (مفرد: ناقد)
- (۴) إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَقْلِ ثَابِتٍ! (متضادّ: سوى)

۱۹۶- عَيْنُ الْخَطَا: (عن المفهوم)

- (۱) دَلِيلُ السَّفَرِ: الَّذِي يَهْدِي الْمُسَافِرِينَ فِي السَّفَرِ!
 - (۲) الْعَصَبُ: خَيْطٌ أَبْيَضٌ فِي الْجِسْمِ يَجْرِي فِيهِ الْحُسُ!
 - (۳) الطَّيْنَةُ: التُّرَابُ الْمُخْتَلَطُ بِالْمَاءِ وَهُوَ قَدْ فَقَدَ رُطوبَتَهُ!
 - (۴) الْعَصَارَةُ: مَاءُ الْفَوَاكِهَ يُؤْخَذُ وَيُشْرَبُ بِسَبَبِ فَوَائِدِهِ لِلْجِسْمِ!
- ۱۹۷- عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَالتَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «لَا فَقَرَّ أَشَدَّ مِنَ الْجَهْلِ وَ لَا عِبَادَةٌ مِثْلَ التَّفَكَّرِ!»

- (۱) فقر: اسم - مفرد مذکر - نكرة - معرب / اسم «لا» النافية للجنس
- (۲) عبادة: مفرد مؤنث - مصدر (فعله الماضي: عبد) - معرب / اسم «لا» النافية للجنس
- (۳) التَّفَكَّرُ: مفرد مذکر - مصدر (حروفه الأصلية: ف ك ر؛ و له حرف زائد واحد) / مجرور بحرف الجرّ
- (۴) أَشَدَّ: مذكر - اسم تفضيل (على وزن: أفعل؛ يعادل «تر» في الترجمة الفارسية) / خبر «لا» النافية للجنس

۱۹۸- عَيْنُ مَفْهُومِ الْآيَةِ الشَّرِيفَةِ: «لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»

- (۱) إِنَّ اللَّهَ كَفِيلٌ بِالرِّزْقِ!
- (۲) إِنْ نَصَبَرْ فِي أَعْمَالِنَا نَفَرْ حَتْمًا!
- (۳) قُدْرَةُ اللَّهِ الْكَثِيرَةُ وَ اسْتِسْلَامُ الْإِنْسَانِ عَلَى مَشِيئَتِهِ! (۴) لِيَعْتَبِرَ الْإِنْسَانُ بِأَعْمَالِ الْآخِرِينَ وَ قُدْرَةَ اللَّهِ!

۱۹۹- عَيْنُ الصَّحِيحِ: (حسب صيغ الأفعال)

- (۱) الرَّجُلُ خَيْرٌ بَيْنَ الثَّرْوَةِ وَ الْعِلْمِ وَ اخْتَارَ الثَّانِيَةَ مَطْمَئِنًا!
- (۲) يَا عَلِيَّ! خَفِ اللَّهَ وَ ارْجِعْ وَ قُلِ الْفَصْلَ حَتَّى تُغْفَرَ!
- (۳) جَاءَ الْمُعَلِّمُ وَ قَالَ لِلتَّلْمِيزَةِ الْيَوْمَ: أَجِبْنِي عَمَّا أَسْأَلُكَ!
- (۴) الْمُؤْمِنَاتُ تَسْتَقِيمُنَّ أَمَامَ الْأَعْدَاءِ وَ هُنَّ مُتَوَكِّلَاتٌ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى!

۲۰۰- عَيْنُ الْخَطَا فِي الْمَبْنَى لِلْمَجْهُولِ:

- (۱) يَدْعُ الْعَاقِلُ مَا لَا فَائِدَةَ فِيهِ! يُودَعُ مَا لَا فَائِدَةَ فِيهِ!
- (۲) بَعْضُ الْأَحْيَانِ نَشَاهِدُ فِي السَّمَاءِ طَيُورًا مُهَاجِرَةً! بَعْضُ الْأَحْيَانِ تَشَاهِدُ فِي السَّمَاءِ طَيُورٌ مُهَاجِرَةٌ!
- (۳) عَلَيْكَ أَنْ تَجِيبَنِي إِذَا دَعَاكَ أَخُوكَ! عَلَيْكَ أَنْ تَجِيبَنِي إِذَا دَعَاكَ أَخُوكَ!
- (۴) لِنَقْلِ كَلِمَةِ الْحَقِّ حَيْثُمَا حَكَمْنَا بَيْنَ النَّاسِ! لِنَقْلِ كَلِمَةَ الْحَقِّ حَيْثُمَا حَكَمْنَا بَيْنَ النَّاسِ!

درس‌های ۱۲ و ۱۳
صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۳۹

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

تاریخ اسلام (۲)

۲۰۱- «تهضت ترجمه» در چه دورانی رونق گرفت و «بیت‌الحکمه» در عصر کدام خلیفه عباسی تأسیس شد؟

(۱) بنی‌امیه - منصور (۲) عباسیان - هارون

(۳) عباسیان - منصور (۴) بنی‌امیه - هارون

۲۰۲- کدام‌یک از دیوان‌های تأسیس شده در قرون نخستین اسلامی، به مرور زمان نقش جاسوسی و امنیتی پیدا کرد؟

(۱) جُند (۲) استیفا (۳) انشا (۴) برید

۲۰۳- از مشهورترین مورخان دوره تاریخ‌نگاری مسلمانان کدام است؟

(۱) یعقوبی - مسعودی (۲) مسعودی - ابن‌خردادبه

(۳) جر جانی - ابن‌مسکویه (۴) اصطخری - شیخ مفید

۲۰۴- در دوره کدام حاکمیت تمدن اسلامی، موجبات تجزیه قلمرو اسلامی فراهم شد و کدام مورد از نتایج جنگ‌های صلیبی میان مسلمانان و اروپاییان

است؟

(۱) عباسیان - بهره‌گیری مسلمانان از تمدن اروپایی و پیشرفت در زمینه علم و دانش

(۲) عباسیان - فراهم آمدن ضعف و خسارت برای مسلمانان و آشنایی اروپاییان با تمدن اسلامی

(۳) بنی‌امیه - بهره‌گیری مسلمانان از تمدن اروپایی و پیشرفت در زمینه علم و دانش

(۴) بنی‌امیه - فراهم آمدن ضعف و خسارت برای مسلمانان و آشنایی اروپاییان با تمدن اسلامی

۲۰۵- کدام مورد از جمله عوامل ضعف و رکود تمدن اسلامی بعد از سقوط سه دولت مقتدر در قلمرو دولت اسلامی نمی‌باشد؟

(۱) دست‌اندازی دولت‌های استعمارگر غربی به کشورهای اسلامی

(۲) حملات مغولان به سرزمین‌های اسلامی

(۳) بی‌لیاقتی حاکمان کشورهای اسلامی در برابر استعمار

(۴) تجزیه قلمرو دولت اسلامی و ایجاد نزاع بین آن‌ها

درس‌های ۱۲ تا ۱۴
صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۳۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

تاریخ اسلام (۱)

۲۰۶- پس از رحلت رسول خدا (ص)، چه عاملی سبب شد که رهبری سیاسی جامعه در دستان کسانی قرار گیرد که کمترین شایستگی را نسبت به خلافت

و حاکمیت دارا نباشند؟

(۱) جلوگیری از نقل و تدوین احادیث رسول خدا (ص) توسط مسلمانان

(۲) انحراف جریان خلافت از مسیر ترسیم‌شده توسط رسول خدا (ص)

(۳) پیدایش گرایش‌های دنیاطلبانه نزد بعضی از حاکمان پیش از معاویه

(۴) ایجاد نظام طبقاتی در تقسیم بیت‌المال و امتیازات سیاسی و اجتماعی

۲۰۷- چرا یزید، عبیدالله بن زیاد را که والی بصره بود، برای کوفه نیز نصب کرد؟

(۱) خروج امام حسین (ع) از مکه و عزیمت ایشان به کوفه

(۲) رفتار نرم والی کوفه نسبت به مسلمین عقیل

(۳) اعزام دو فرستاده دیگر از سوی امام حسین (ع) به کوفه

(۴) ایجاد اتحاد میان مردم بصره و کوفه در مقابل قیام امام حسین (ع)

۲۰۸- کدام‌یک از عوامل زیر، زمینه بروز و پیدایش «واقعه حرّه» بود؟

(۱) گروهی از بزرگان مدینه حاضر به اطاعت از یزید نشدند و رفته‌رفته در مدینه شورش به پا شد.

(۲) شیعیان کوفه در خانه سلیمان بن صرد اجتماع کردند و درباره چگونگی انتقام‌گیری از امویان چاره‌اندیشی کردند.

(۳) پس از شکست توابین، مختار توانست نیروهای زیادی گرد خود جمع کند و شهر کوفه را به تصرف درآورد.

(۴) صحابه پیامبر (ص) و تابعین از نقل شنیده‌های خود از رسول خدا یا دیگران که خوشایند حاکمیت اموی نبود، ممنوع بودند.

۲۰۹- پس از فتح اندلس به دست مسلمانان چه عاملی موجب توقف فتوحات دیگر مناطق اروپایی توسط آن‌ها شد؟

(۱) توجه عمده مسلمانان به ادامه فتوحات در شرق

(۲) ضعف و تزلزل حاکمیت اموی در قرن دوم

(۳) درگیری امویان برای پایان دادن به فتنه عبدالله بن زبیر

(۴) برخورداری اروپاییان از نیروی دریایی مجهز

۲۱۰- چرا بنی‌امیه تلاش زیادی در جهت ترویج عقاید مرجئه انجام داد؟ زیرا ...

(۱) آنان افزون بر دشمنی با اهل بیت (ع)، از شیعیان نیز ناخشنود بودند.

(۲) می‌خواستند از اعتباری که این فرقه به واسطه نسبت دادن احادیث جعلی به اهل بیت (ع) کسب کرده بودند، بهره‌مند شوند.

(۳) امویان افکار مرجئه را به سود حکومت خود می‌دید.

(۴) مرجئه امر خلافت را به عنوان سرنوشت مقدر بیان می‌کردند.